

1. Dienaar in de kerk

Bijbelgedeelte lezen voorafgaand aan de Bijbelstudie:

Handelingen 6:1-7
1 Timotheüs 3:8-13

Als je dit gedeelte gaat vertellen, kun je beter een ander gedeelte met de kinderen lezen. Dan horen ze niet twee keer hetzelfde.

Doel

De kinderen

- *Weten* wanneer de eerste diakenen gekozen zijn.
- *Beseffen* dat diakenen door de Heere geroepen worden tot het ambt.
- *Kunnen* bewust bidden voor de diakenen en hun werk.

Bij het maken van de vertelschets en Bijbelstudie is uitgegaan van deze doelen. Het werken met doelen helpt om als leidinggevende gefocust te blijven. Ook is het voor de kinderen gemakkelijker na te vertellen wat ze uit de geschiedenis geleerd hebben.

We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte ook andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

Psalmen en liederen

Psalm 100:1	Juich, aarde, juich alom den HEER'
Psalm 102:16	Uwer knechten, trouwe zonen
Psalm 134:1	Looft, looft nu aller heren HEER'
Psalm 143:10	Leer mij, o God van zaligheden
Morgenzang:3	Dat wij ons ambt en plicht, o Heer'

Tot Zijn eer	Gij dienaars van Hem
Tot Zijn eer	Neem mijn leven, laat het Heer'
Op Toonhoogte	Draag de last die de ander buigt

Geloofsleer

In de belijdenisgeschriften wordt de geloofsleer kernachtig weergegeven. Om meer inhoud te geven aan de doelen, kun je onderstaande delen uit de geloofsleer gebruiken in de voorbereiding:

Formulier tot bevestiging van ouderlingen en diakenen
NGB art. 31

de instelling en het ambt van diaken
de verkiezing tot het ambt

Exegese Handelingen 6:1-7

Focus

Verkiezing van de zeven diakenen.

Omschrijving focus

De groei van de kerk bracht nieuwe uitdagingen met zich mee. De apostelen worden voor nieuwe vragen gesteld. Hier gaat het vooral om de organisatie van de taken in de kerk. Er zijn mensen die klagen dat ze tekort komen in de uitdeling van het voedsel. De apostelen handelen adequaat en zoeken naar nieuwe leiders die in de kerk een specifieke taak moeten gaan verrichten. Dit doen ze om de eenheid van de kerk veilig te stellen, maar ook om hun hoofdtaken te kunnen blijven uitvoeren naar behoren.

De apostelen zagen door genade de gevaren van de overvolle 'agenda' in. Die zou ze alleen maar afleiden van de belangrijkste taak, de bediening van het Woord. Satan bombardeert ons met afleidingen, verplichtingen en dergelijke, omdat hij wil dat we niet effectief werkzaam in Gods Koninkrijk zullen zijn. Iedere christen heeft de wijsheid van God nodig om in zijn of haar leven dit eerlijk te onderscheiden, zodat we toegewijd aan onze roeping de taak in Gods Koninkrijk mogen vervullen.

Tot slot zien we dat het niet erg is dat dominees taken delegeren, wanneer andere dingen dan de bediening van Woord en gebed, in de weg gaan staan.

Achtergrondinformatie

Vanaf hoofdstuk 1:15 tot 5:42 stond vooral Petrus centraal als de leider van de apostelen en als prediker. In hoofdstuk 6 ligt voorlopig de nadruk even op de gehele groep apostelen. Lukas beschrijft hier de tweede bedreiging voor de eenheid van de groeiende kerk in Jeruzalem. De eerste was de episode met Ananias en Saffira en het verkrijgen van middelen voor de armlastigen van de kerk. En nu zijn het de Grieks sprekende weduwen onder de gelovigen die een bedreiging vormen voor de eenheid en de harmonie. De apostelen handelen in beide gevallen adequaat en komen met snelle 'oplossingen'.

Verder zorgt deze perikoop voor een brug naar de volgende geschiedenissen waar we lezen over Stefanus (Handelingen 6:8 – 8:3) en Filippus (Handelingen 8:4 – 40).

Voor nadere informatie over het ambt van diaken, is het raadzaam het formulier tot de bevestiging van ambtsdragers te raadplegen en 1 Tim. 3: 8-13.

Vers 1

Het Oude Testament vereiste goede zorg voor armen en behoeftigen. De Mozaïsche wetgeving voorzag hier rijkelijk in. Hoe kon het dan misgaan in de groeiende kerk van Jeruzalem? Het is mogelijk dat de Grieks sprekende weduwen gepasseerd werden in de voedseluitdeling vanwege culturele discriminatie. Zij waren waarschijnlijk Joden uit de diaspora en waren nog redelijk 'nieuw' in Israël. Ze werden als 'outsiders' gezien door de oorspronkelijke Hebreeuws en Aramees sprekende Joden. Het is ook mogelijk dat het werk gewoon zoveel werd - er waren inmiddels meer dan 5000 gelovigen rond deze tijd - dat het onoverzichtelijk werd voor de apostelen.

Vers 2

De twaalf apostelen, dat is dus nu met Matthias in plaats van Judas. Opvallend dat hier de gelovigen van het eerste uur discipelen genoemd worden. Dat zien we in Handelingen vaker: 6:7, 9:1, 11:26 en 13:52. Paulus doet dit in zijn brieven later niet meer. Ze zeggen dat het niet behoorlijk is dat ze het Woord te bedienen nalaten, omdat ze zo druk bezig zijn met de voedseluitdeling. Het is goed om te bedenken dat de voedseluitdeling niet iets zou zijn dat onbelangrijk is. Als we in vers 3 zien op de eisen die gesteld worden aan de mannen die dit werk moeten gaan doen, wordt duidelijk dat zij evenals de ontvangers (de Grieks sprekende weduwen) van groot belang zijn. Maar de discipelen/apostelen mochten hun hoofdtaak, door Christus opgelegd (Mat. 28: 19), niet verzaken. Daarom moest er gedelegeerd worden. Anderen moesten het dienen van de tafelen gaan doen. Het Griekse woord voor dienen dat hier gebruikt is, is 'diakonein', waar ons woord 'diaken' goed van is af te leiden. Dit werkwoord wordt in vers 1 ook gebruikt en wordt in de Statenvertaling vertaald met 'bediening', maar je mag daar ook 'distributie' lezen. We komen dit woord nog een keer tegen in vers 4 en de Statenvertaling heeft ook hier met 'bediening' vertaald. Dit geeft ons al een beetje de indruk wat het werk van deze uitdelers, hier nog geen diakenen genoemd, inhoudt. Voor een nadere omschrijving, zie 1 Tim. 3:8 -13.

Vers 3

Bijzondere vereisten voor deze mannen. 1. Goede getuigenis. De gemeente moet wel vertrouwen in deze mannen hebben. Ze gaan namelijk werk doen, waarover onrust ontstaan is. Hun wordt veel toevertrouwd. 2. Vol van de Heilige Geest en wijsheid. Er moet bewijs zijn van het feit dat de Heilige Geest ook hun levens veranderd heeft toen ze tot het geloof in Jezus kwamen (zie Hand. 2: 38). Tevens moeten ze goede keuzes kunnen maken in hun werk als voedseluitdelers.

De kwalificaties voor deze mannen zijn anders, dan die voor het tweetal dat gesteld was op de positie van Judas (Hand. 1: 21 – 22). Dit wil echter niet zeggen dat de twaalf apostelen zich nooit meer zouden moeten inlaten met de zaak van de armlastigen of dat de zeven uitdelers zich niet met preken zouden bezighouden. Stefanus en Filippus laten zien dat dit elkaar niet uitsluit. Waarom ze zeven en niet twaalf diakenen uitgekozen hebben, wordt vanuit de tekst niet duidelijk.

Vers 4

Zoals al gezegd, de hoofdtaken en -verantwoordelijkheden van de apostelen waren bidden en het Woord bedienen. Er wordt zelfs gesproken over het volharden hierin. Dat wil zoveel zeggen als gedurig en met aandrang.

Vers 5

Zeven mannen. Alle met Griekse namen. Dit kan betekenen dat ze vanuit de diaspora naar Israël teruggekomen waren. Het kan ook zijn dat het wel autochtone Joden geweest zijn en omdat het Grieks de wereldtaal van dat moment was, ook zij een Griekse naam droegen. Er is echter één uitzondering op het bovenstaande. De laatste naam: Nikoláüs. Hij was een proseliet of, zoals de Statenvertaling het weergeeft, een Jodengenoot van Antiochië. Dit betekent dat hij een heiden was uit Antiochië, dat hij tot het Joodse geloof bekeerd is en toen tot geloof in Jezus gekomen is. Daarmee is hij de eerste, bij naam genoemde, heiden die tot geloof gekomen is die voorkomt in het boek Handelingen.

Ook de beschrijving van Stefanus valt op. Een man vol van geloof en de Heilige Geest. Dit moet zichtbaar geweest zijn aan zijn doen en laten. Als we zien hoe hij, in vers 8, wonderen en grote tekenen deed, hoe hij, in vers 10, met wijsheid en de Geest sprak, dan voldoet hij ruimschoots aan de gestelde eisen (vers 3). Er liggen een paar mooie lijnen in dit vers. Stefanus is vol van de Heilige Geest, van kracht en wijsheid, zo ook Jozef (7:10) genade en wijsheid had en even later Mozes. Die had wijsheid en was machtig in woorden en werken (7:22). Stefanus' gezicht blonk tijdens de ondervraging in het Sanhedrin (6:15). Hij zag eruit als Mozes die van de berg Sinai afdaalde (Ex. 34: 29 – 35). Dit laat zien dat Stefanus de gelijke 'kwaliteiten' had ontvangen als de apostelen en alle andere leidinggevende personen in de Heilige Schrift.

Filippus kennen we van zijn bijzondere ontmoeting met de Moorman. Hij wordt in Handelingen 21:8 'de evangelist, die een was van de zeven' genoemd. Hij was de evangelist door wiens bediening de mensen in Samaria vasthielden aan het geloof in de Heere Jezus (8: 2–24). Ook weten we van hem dat hij preekte in de steden aan de Middellandse Zee (8:40).

Vers 6

De zeven worden door de apostelen middels gebeden en handoplegging in hun 'ambt' geplaatst. Het gebed zal om wijsheid en leiding van de Heilige Geest geweest zijn. Het opleggen van de handen is een oud Bijbels gebruik. Dit kan verschillend uitgelegd worden. 1. Mozes deed het bij Jozua, waardoor de autoriteit van Mozes bij Jozua kwam te liggen (Num. 27:23 en Deut. 34:9). De handoplegging maakt duidelijk wat de woorden bedoelen te zeggen. 2. In Handelingen en de NT-brieven zien we een veelvoud aan betekenissen: ontvangen van de Heilige Geest (8:17), genezen van blindheid (9:17), uitzending apostelen (13:3), doop (19:6), het ontvangen van bijzondere gaven van de Geest (1 Tim. 4:14), iemand weer in de kerk opnemen (1 Tim. 5:22). Hoe kunnen we het dan het beste duiden in dit vers? Het is het meest aannemelijk dat door de handoplegging de apostelen lieten zien dat ze geloofden dat dit mannen waren vol van de Heilige Geest en dat ze vertegenwoordigers waren uit de schare van gelovigen om de kerk te dienen. Dit alles in de verwachting dat God hun werk wil zegenen.

Vers 7

Omdat Gods Woord de bron van het leven van de kerk is, kan Lukas hier zeggen dat het Woord groeide. Hetzelfde zien we in Handelingen 12:24, 13:49 en 19:20. Het betekent niets anders dan dat de gemeente die geloofde groter en groter werd door de kracht van Woord en Geest alleen! Dit waren niet allemaal zomaar 'gewone' mensen, nee! Zelfs van de priesters kwamen er velen tot geloof. Zij die in de bediening der verzoening stonden, vele offers hebben gebracht, zijn nu zelf door hét bloed gewassen!

Gebedspunten voordat de kinderen naar huis gaan

- Danken dat de Heere mensen roept om diaken te zijn
- Belijden dat iedereen een taak heeft in de gemeente
- Bidden voor het werk van de diakenen in de gemeente

Intro

Neem een collectezak mee. Praat er met de kinderen over wat de bedoeling hiervan is. Voor wie is het geld eigenlijk dat je iedere zondag in de collectezak doet?

Vertelschets

Beginzin

De apostelen hebben het erg druk. Er is veel werk wat in de gemeente gedaan moet worden.

De situatie van de gemeente in Jeruzalem

- De gemeente in Jeruzalem wordt steeds groter.
- De apostelen vertellen al die mensen over de Heere Jezus.
- Ze hebben het zo druk met preken, dat ze niet meer goed voor iedereen kunnen zorgen.
- Niet iedereen krijgt genoeg eten en drinken.

De verkiezing van diakenen

- Hier willen ze een oplossing voor zoeken.
- Ze gaan in de gemeente op zoek naar mannen die voor het geld en de arme mensen kunnen zorgen.
- De Heere zorgt ervoor dat er zeven mannen worden gekozen die dat werk gaan doen.
- Het zijn Stefanus, Filippus, Prochorus, Nikanor, Timon, Parmenas en Nikolaüs. Het zijn mannen die vol zijn van de Heilige Geest en bekend staan om hun geloof en liefdadigheid.
- Zij zullen zich speciaal bezig gaan houden met de zorg voor de armen.
- De apostelen bidden de Heere of Hij de verkiezing van deze mannen wil goedkeuren en hen wil leiden in hun werk als diaken.
- De apostelen leggen hen de handen op het hoofd en bevestigen hen zo in hun ambt.

Het werk van de diakenen

- Bij jou in de kerk zijn ook diakenen.
- Ze zorgen voor de armen in de gemeente en anderen die hulp nodig hebben.
- Ze halen geld op, bewaren het en geven het weer uit om mensen te helpen.
- Het kan zijn voor mensen ver weg, in andere landen, maar ook voor mensen uit de gemeente.
- Ze helpen de mensen door het geven van geld, maar ook troosten ze hen met het Woord van God.

Slotzin

Dominees, ouderlingen en diakenen hebben een taak in de kerk. Zij niet alleen, jij ook! De Heere wil dat we allemaal in Zijn dienst werken. Dat kan door iemand te helpen, voor iemand te bidden of anderen over de Heere te vertellen. De Heere vraagt van ons allemaal dat we voor Hem leven.

Antwoorden Bijbelstudie

Opdracht 1

De gemeente in **Jeruzalem** wordt steeds groter.

De apostelen vertellen al die mensen over de **Heere Jezus**.

Niet alle mensen in de gemeente hebben genoeg **eten en drinken**.

Er moeten **diakenen** gekozen worden.

Het woord diaken betekent: **dienaar**.

Zij zijn er vooral om andere mensen te **helpen**.

Nu hebben de apostelen alle tijd om te **preken**.

Opdracht 2

De namen van de diakenen zijn Stefanus, Filippus, Prochorus, Nikanor, Timon, Parmenas en Nikolaüs.

Bij de bespreking van deze vraag is het mooi om 1 Timotheüs 3: 8-13 erbij te nemen. Hier gaat het over de

voorwaarden voor het diakenambt. Ga het gesprek aan met de kinderen over hoe de Heere wil dat diakenen leven.

Dit geldt uiteindelijk voor ons allemaal. Ons leven moet zijn tot eer van de Heere op iedere plaats die we van Hem krijgen.

Opdracht 3

Praat met de kinderen over de inhoud van het ambt van diaken. Wat zijn de taken van een diaken? Denk hierbij aan collecteren, eten of spullen uitdelen aan mensen die gebrek hebben of in nood zijn, samen bidden en bijbellezen als ze mensen helpen.

Dit is mooi te combineren met een eventueel bezoek van een diaken op de club. Dat maakt het voor de kinderen concreet om erover in gesprek te zijn.

Voor als je klaar bent...

De tekst die overblijft, is: 'Maar dient elkander door de liefde.'

Laat de kinderen zelf bedenken hoe ze deze opdracht in de praktijk kunnen brengen. De dingen die bij opdracht 3 genoemd zijn, vormen hiervoor al een eerste aanzet. Het belangrijkste is de liefde: in wat wij doen echt gericht zijn op de ander en niet op onszelf. Wij kunnen heel veel goede dingen doen, maar als we er God niet mee dienen, is het toch zonde.

Verwerking

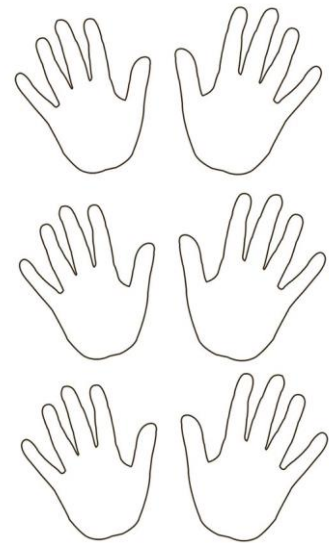
Wat doet een diaken?

Nodig een van de diakenen uit de gemeente uit om over zijn werk als diaken te vertellen.

Bedenk van tevoren een aantal vragen met de kinderen die ze kunnen stellen.

Denk hier bijvoorbeeld aan:

- Wat doet u op zondag?
- Wat doet u door de week?
- Waarom zijn er meerdere collectezakken na elkaar?
- Wat vindt u mooi aan het werk van een diaken?
- Wat vindt u moeilijk aan het werk van een diaken?
- Hoe kunnen wij de diakenen helpen?

Hoe kun jij helpen?

Zorg dat er voor iedereen een afbeelding van een (helpende) hand is. Je kunt ook iedereen zijn/haar hand laten omtrekken en uitknippen. Schrijf daarna op iedere vinger iets waarmee je een ander zou kunnen helpen, zoals diakenen dat ook doen.

Extra verwerking voor kinderen van 6-8 jaar

Voor de kinderen van 6-8 jaar is het Bijbelstudieboekje vaak te moeilijk en te veel. Voor hen is een apart A4-vel gemaakt, met één verwerking, waardoor zij aan de slag gaan met wat ze in het Bijbelverhaal gehoord hebben.

Neem eventueel magazines mee van verschillende stichtingen als Stephanos, Kom over en help, Woord en Daad, Ontmoeting etc.

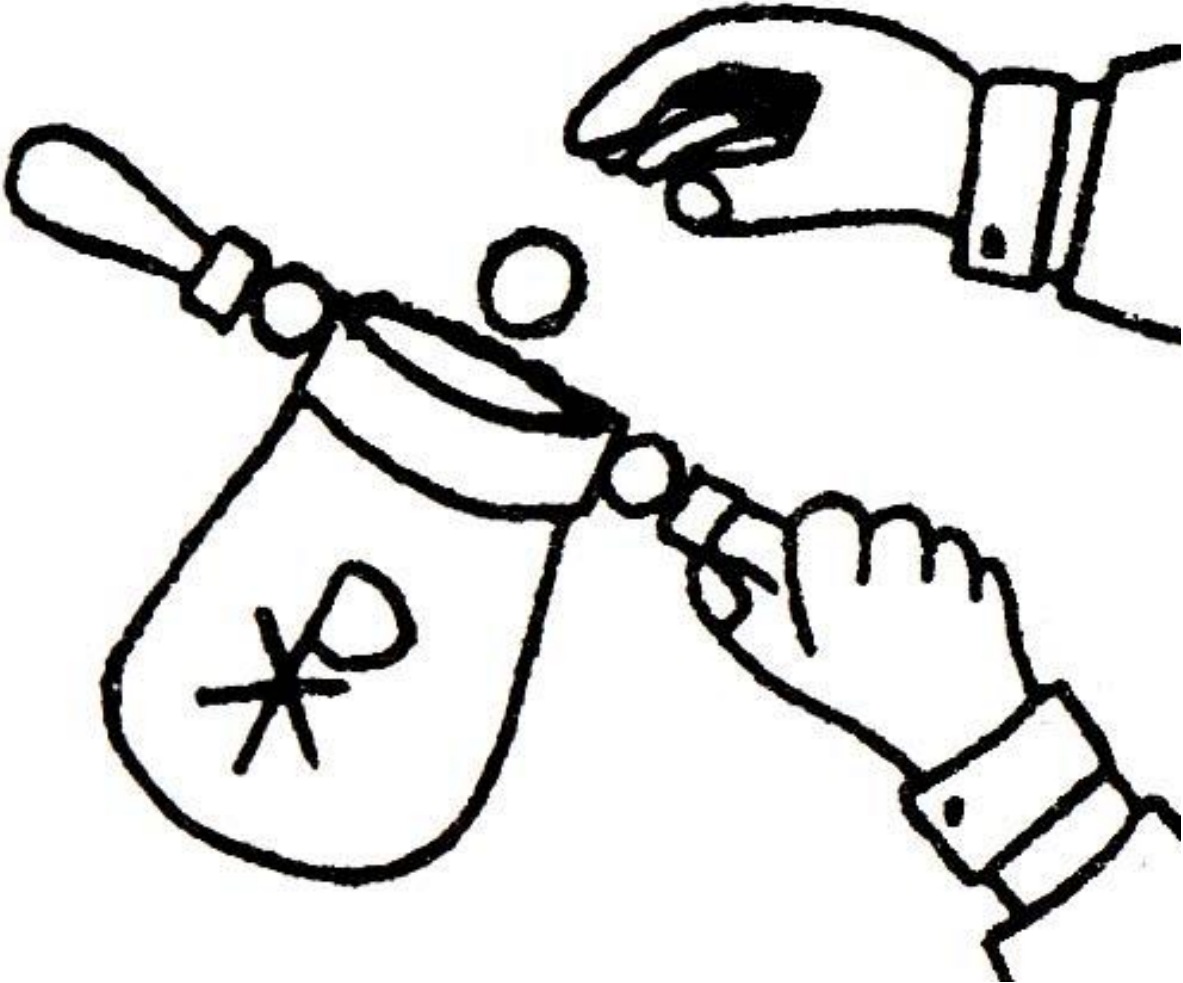
Ga hier het gesprek met de kinderen aan over het werk wat gedaan wordt door deze stichtingen.

Wijs de kinderen erop dat ze in de eerste plaats kunnen helpen door voor anderen te bidden. Daarnaast kunnen ze bedenken op welke manier ze geld zouden kunnen inzamelen voor goede doelen.

Dienaar in de kerk

Naam:.....

Kleur de plaat mooi in.

Denk met elkaar na waar het geld wat de diakenen ophalen voor gebruikt kan worden. Schrijf dit op kaartjes die je in een (echte) collectezak verzamelt.

2. Een liefdevol hart

Bijbelgedeelte lezen voorafgaand aan de Bijbelstudie: Ruth 2

Als je dit gedeelte gaat vertellen, kun je beter een ander gedeelte met de kinderen lezen. Dan horen ze niet twee keer hetzelfde. Kies een gedeelte over diaconaat, zorg voor de mindere. Bijvoorbeeld:

- Matth. 25:31-46. In dit Bijbelgedeelte gaat het over geven zonder iets terug te verwachten. Ogenscheinlijk kleine dingen, maar God ziet het en hecht er waarde aan.
- Lev. 19:9, 23:22 en Deut. 24:19. In deze teksten gaat het over de wet van God waar Boaz zich aan hield: het overhouden van graan voor de armen.
- Luk. 10:25-37. In dit Bijbelgedeelte gaat het over de barmhartige Samaritaan. Boaz was net als hij barmhartig in zijn omgang met Ruth.

Doel

De kinderen

- *Weten* dat Boaz zich aan de wet van God houdt door om te kijken naar Ruth. (Deut. 24:19)
- *Beseffen* dat Boaz hierin op Jezus lijkt en dat God dit ook van hen vraagt.
- *Kunnen* oprecht aandacht geven aan mensen die het minder hebben dan zij.

Bij het maken van de vertelschets en Bijbelstudie is uitgegaan van deze doelen. Het werken met doelen helpt om als leidinggevende gefocust te blijven. Ook is het voor de kinderen gemakkelijker na te vertellen wat ze uit de geschiedenis geleerd hebben.

We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte ook andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

Psalmen en liederen

Psalm 17:4	Maak Uwe weldaân wonderbaar
Psalm 81:4	Want dit is 't bevel
Psalm 113:4	Wie is aan onzen God gelijk
Psalm 123:1	Ik hef tot U, Die in den hemel zit
Psalm 146:5	't Is de HEER' Die 't recht der armen

Uit aller mond	Heer, wat wilt Gij dat ik doe
Gele zangbundel	Als 'g in nood gezeten
Gele zangbundel	Laat mij zijn een instrument
Gele zangbundel	Maak ons tot een stralend licht
Gele zangbundel	Neem mijn leven

Geloofsleer

In de belijdenisgeschriften wordt de geloofsleer kernachtig weergegeven. Om meer inhoud te geven aan de doelen, kun je onderstaande delen uit de geloofsleer gebruiken in de voorbereiding:

HC vr. 86	Waarom moeten wij nog goede werken doen? Ruth: zorg voor Naomi. Boaz: zorg voor eigen personeel en voor Ruth.
HC vr. 116	Ruth vraagt steeds om genade. Ontvangen genade doet om genade vragen bij God en de mensen.
DL 5, art. 6	God neemt in Zijn barmhartigheid nooit geheel de Heilige Geest weg van de zijde van Zijn kinderen. Dit zien we in het leven van Naomi en Ruth.
NGB art. 13	In het leven van Ruth zien we hoe God voorziet. De voorzienigheid van God is ook te zien in ons leven.

Exegese Ruth 2

Focus

Ruth verzamelt aren op de akker van Boaz.

Omschrijving focus

Eenmaal terug in Bethlehem (Broodhuis) gaat Ruth op zoek naar eten. Ze gaat aren lezen. Er staat in vers 3: 'haar viel bijgeval voor een deel van het veld van Boaz, die van het geslacht van Elimelech was'. God bracht haar tot hun uiteindelijke lossers. Op deze akker wordt haar verdere toekomst bepaald, door Gods voorzienigheid.

We zien hier dat Ruth haar familie diende, ze eerde haar schoonmoeder en betoonde nederigheid, respect en dankbaarheid. We zien bij Boaz een leven overeenkomstig Gods Wet, hij beschermde en voedde de hongerigen en had de vreemdelingen lief. Boaz en Ruth zijn hierin navolgenswaardige voorbeelden. Tevens valt op dat Boaz in zijn bijna vaderlijke liefde voor Ruth en haar familie een type is van de Heere Jezus. Christus is nog meer dan Boaz een Beschermers en Hij voorziet in alle dingen voor diegenen die bij Hem hun toevlucht nemen en vinden. Bij Hem zijn de vreemdeling, de weduwe en de wees in goede handen.

Achtergrondinformatie

In deze geschiedenis vinden we Ruth op de akker van Boaz. Ze is een vreemdeling, in een vreemd land. Ze is haar man, zwager en schoonvader door de dood verloren. Ruth heeft haar familie, vrienden en huis achtergelaten. Ruth maakte de keuze om met haar schoonmoeder Naomi mee te gaan, terwijl haar schoonzus Orpa terugkeerde naar Moab. Een onbekende toekomst gaat ze tegemoet: armoede, geen bezittingen meer, geen eigen land om iets te verbouwen. Hierin ligt een lijn naar Abraham, die evenals Ruth familie en land achterliet, naar de plaats die de HEERE hem wees.

Het was een door God ingesteld gebruik dat armen en behoeftigen aren konden oplezen, zie bijvoorbeeld Lev. 19:9, 23:22 en Deut. 24:19.

Aan het eind van het hoofdstuk komt Boaz' losserschap aan de orde. Ook dit is een Goddelijke instelling. Zie bijvoorbeeld Lev. 25:25 of Deut. 25:5 of Mattheus 22:24.

Deze geschiedenis vond plaats in 'de dagen als de richters richtten'. (Ruth 1:1). Dat moet ongeveer tussen 1400 – 1050 voor Christus geweest zijn. Dit was veelal een chaotische tijd. Het laatste vers van het vorige Bijbelboek, Richteren 21:25, laat zien dat 'een iegelijk deed wat recht was in zijn ogen'.

Vers 1-3 (Ruth gaat uit om aren te lezen)

Het woord 'bloedvriend' betekent letterlijk in het Hebreeuws 'bekende'. Maar het mag ook gelezen worden als bloedverwant, neef of zwager. Boaz (zijn naam betekent 'in hem is kracht') was een rijke man. Hij had een aanzienlijke positie in Bethlehem.

Ruth wil er op uitgaan om eten te halen. Ze moet het daarbij hebben van de voorziening die in Israël gold voor de armen, vreemdelingen en weduwen. Zie de achtergrondinformatie. Ze weet zich afhankelijk, want ze ziet er naar uit om bij iemand 'in wiens ogen ze genade zal vinden' de aren te lezen. Naomi geeft Ruth toestemming om te gaan. Blijkbaar is ze toegelaten op het veld van Boaz, we lezen niet hoe ze er kwam en hoe dat 'genade vinden in de ogen van' heeft plaatsgevonden. Maar door Goddelijke voorzienigheid komt Ruth op de akker van Boaz, een familielid van Elimelech.

Vers 4-17 (Boaz ontmoet Ruth)

Wanneer Boaz op de akker komt, groet hij zijn werknemers. Zijn groet lijkt op de zegen van Aaron, Numeri 6:2 –27. Zijn werknemers groeten netjes terug. Let eens op hoe inhoudsvol deze groeten c.q. zegeningen zijn! Dan valt zijn oog op Ruth. 'Wiens (van wie) is deze jonge vrouw?' Het antwoord van de opzichter laat ons een beetje zien wat voor vrouw Ruth is. Ze is jong, in een vreemd land, draagt de zorg voor haar schoonmoeder, ze werkt hard, reeds vanaf de morgen. Onderschat dit niet, het is in Israël erg warm in de oogsttijd. Ruths verzoek in vers 7 is haar goed recht, zie hierboven. Boaz' generositeit overtreft dit in ruimte mate, zie vers 15. Boaz verzoekt Ruth bij hem op de velden te blijven, bij zijn vrouwelijke werksters. Verder biedt Boaz Ruth bescherming aan. Uitdrukkelijk heeft hij de maaiers bevolen van Ruth af te blijven. Het waren immers roerige tijden? Verder mag Ruth gerust drinken nemen om haar dorst te lessen. Al deze voorrechten waardeert Ruth bijzonder, maar tegelijkertijd voelt ze het als onverdiende goedheid voor een vreemdeling (vers 10, 13). We zien hier iets van Gods voorzienigheid en zorg voor Ruth en Naomi. Al waren ze voor het oordeel van de honger weggevlucht en zo leeg teruggekeerd, Hij was hen niet vergeten. Boaz weet reeds dat Ruth niet zomaar een vreemdelinge is. Ze heeft toevlucht genomen onder de vleugels (beeld van veiligheid en bescherming, zie Psalm 17:8, 36:7, 57:1, 61:4, 63:7 en 91:4) van de HEERE en daarvoor zal de HEERE haar vergelden: 'uw loon zij volkomen van den HEERE' (Psalm 32:10). Hoewel een vreemdelinge,

Ruths loyaliteit aan de God van Israël is een zeer belangrijke sleutel voor de verdere geschiedenis. Het volk van Israël zal rijke zegen ontvangen door haar nageslacht door twee grote koningen: David en Christus, Davids grote Zoon. Royaal deelt Boaz van zijn overvloed aan Ruth, ze mag zelfs bij de maaiers ‘aan tafel’ eten en drinken (azijn: zuur, maar verfrissend goedje dat je kon drinken of in kon dippen) totdat ze verzadigd is. Daarna geeft Boaz zijn maaiers het bevel om voor Ruth extra te laten vallen, dit mag ze ongehinderd oplezen. Een overvloed aan gerst haalt ze deze dag binnen. Na het gedorst te hebben houdt ze een efa over, dat is dertien kilogram!

Vers 18-23 (Naomi over Boaz)

Dan gaat Ruth naar huis, met dertien kilogram gerst en het overgeblevene van de middagmaaltijd (vers 14). Ook Naomi is zeer verwonderd over de hoeveelheid eten die Ruth mee naar huis gekregen heeft en spreekt een zegen uit over de weldoener. Dan maakt Ruth bekend dat het Boaz was waar ze gewerkt heeft. Dan roemt Naomi verder in de God van Boaz en zegt dat de HEERE het is Die de weldadigheid via Boaz aan hen bewijst. Zijn loyale betrokkenheid en Zijn onwankelbare liefde voor zijn kinderen zijn niet gestopt (1:8, Gen. 24:27, Ezra 9:9 en Neh. 9:17). Naomi’s geloof in Gods onwankelbare liefde bloeit weer op! Maar er is meer: die Boaz is familie, hij is een van de lossers. Dit zal het vervolg van de geschiedenis gaan bepalen. Rechtmatig worden Naomi en Ruth gelost en krijgen ze weer een positie en plaats in Israël. Gods voorzienigheid gaat soms zulke andere wegen dan wij ooit denken of verwachten kunnen. Ruth blijft op Boaz’ akker, de hele gersteoogst en de tarweoogst. Dat is zo’n zeven weken, van eind april tot begin juni (Deut. 16:9). Daar heeft ze het goed, daar wordt ze beschermd en heeft ze overvloed. Gehoorzaam aan Boaz en Naomi. Zie hier de zegen van gehoorzaamheid (vijfde gebod, HC zondag 39). Tot slot: Ruth blijft, ondanks de voorspoed die ze inmiddels ervaren bij haar schoonmoeder. Zoals beloofd, Ruth 1:16.

Gebedspunten voordat de kinderen naar huis gaan

- Danken voor de zegeningen die we hebben: een huis om in te wonen, een land waarin we veilig zijn, eten in overvloed.
- Belijden dat het vaak zo moeilijk is om ons aan Gods wet te houden, omdat we vaak alleen aan onszelf denken.
- Bidden of God onze ogen opent voor de zorgen van mensen om ons heen en laat zien waar we kunnen helpen.
- Bidden of God ons laat zien, wanneer er vreemdelingen bij ons in de buurt zijn, voor wie we kunnen zorgen.

Intro

1. Ruth gaat aren rapen op de akker. Dit doet ze om in een eerste levensbehoefte te voorzien: eten. Andere manieren om aan eten te komen, zien Naomi en Ruth niet. Naomi en Ruth zijn arm.

Vraag de kinderen wat je nodig hebt om te kunnen leven. Ze zullen wellicht benoemen dat je eten (brood) nodig hebt. Waar komt brood vandaan? Wat is er nodig om brood te kunnen bakken? Neem een (nep)korenaar mee of laat een plaatje zien van een korenaar. Vertel hoe het maken van brood in z’n werking gaat.

2. Boaz houdt zich aan de wet door om te zien naar hongerigen en vreemdelingen (Lev.23:22). Hij doet dit niet alleen om te gehoorzamen aan Gods wet, maar ook omdat Hij een bewogen, dienend hart heeft. Boaz is barmhartig. Vertel het volgende verhaaltje:

Sven en Bas gaan naar het voetbalveldje. Bij het voetbalveldje staan twee jongens. Ze zijn even oud als Sven en Bas. Ze wonen in de flat, dichtbij. Sven vindt ze wel een beetje vreemd. Ze kennen geen Nederlands en hun kleren zijn een beetje ouderwets. Mama heeft gezegd dat het vluchtelingen zijn en dat ze niet veel geld hebben. Ze zei ook dat Sven wel een keer kan vragen of ze mee willen spelen. Het kriebelt in Svens buik. Zal hij...? Misschien voelen ze zich wel alleen. ‘Willen jullie meedoen?’ Sven wijst naar zijn bal. Als Sven en Bas aan het einde van de middag naar huis lopen, zijn ze blij. Dat was een fijne middag. Het was leuk om met z’n vieren te voetballen. Het was nog fijner om te zien hoe blij de jongens keken.

Besprek met de kinderen waarin Sven liet zien dat hij barmhartig is. Kunnen de kinderen ook een situatie bedenken waarin ze barmhartig waren?

Vertelschets

Beginzin

Snel loopt ze, huppelt ze, door de stoffige straatjes van Bethlehem. Wat is ze blij! Ja... ook moe, van het harde werken. Maar dat vóél't ze bijna niet, zo blij is ze. Links, rechts, het hoekje om... en ze is thuis. 'Naomi, kijk eens hoeveel ik vandaag heb verzameld!' Naomi kijkt in de grote, jute zak. 'Kind, hoeveel gerst is dat wel niet?!' 'Alles bij elkaar wel een efa vol.' Een efa, een vat van 36 liter. Dat is wel drie emmers vol...!

Ruth gaat aren rapen

Begin na de start vanuit Ruth (beginzin) met een kort terugkoppeling naar wat er in Ruth 1 gebeurde.

- 'Zie je daar die oude vrouw? Ze kijkt bezorgd. Een diepe denkrimpel boven haar ogen. Waar zou ze zo bezorgd over zijn? Waarom is ze helemaal alleen in haar huisje? Naomi heeft geen man meer. Wat verdrietig is dat! Heeft Naomi dan ook geen kinderen? Die had ze wel... maar nu ook niet meer! Oók haar kinderen zijn gestorven. Een hele tijd geleden was er hongersnood in het land Israël. Naomi en haar man Elimelech zijn naar Moab gegaan. Daar was wel eten! Hun zonen gingen ook mee. Zij trouwden in het land Moab. De ene met Orpa, de ander met Ruth. Maar wat een verdriet, Elimelech stierf. Machlon en Chiljon stierven ook. Na een tijdje is Naomi terug gegaan naar het land waar ze vandaag komt: Israël. Ruth ging met haar mee. Naomi is blij dat ze weer in Israël woont! Maar waarom is ze dan toch zo bezorgd? Naomi weet niet hoe Ruth en zij aan eten moeten komen. Ja, er is wel weer eten in het land, maar om eten te kunnen kopen, moet je geld hebben! En dat heeft Naomi niet... Er is geen man die zorgt dat er geld verdient wordt.
- Ruth oppert het idee om aren te gaan rapen op de akker. Naomi stemt er mee in.
- Terwijl ze ijverig aren raapt, komt Ruth op de akker van Boaz terecht. Toeval? Nee, dat is de voorzienigheid van God. Dat betekent dat de Heere overal voor zorgt! Hij heeft ervoor gezorgd dat Ruth niet op de akker van een buurman, maar precies op de akker van Boaz terecht komt. Boaz is een familielid van Elimelech.

Ruth en Boaz

- Boaz komt op de akker. Hij groet zijn werknemers: 'De HEERE zij met u!' Zijn groet wordt beantwoord met: 'De HEERE zegene u!'
- Boaz vraagt wie die jonge vrouw daar is, die aren raapt op zijn akker. De werknemers vertellen hem dat het een Moabitische is, die met Naomi is teruggekeerd naar Israël. De mannen vertellen Boaz dat Ruth vroeg of ze aren mocht rapen op hun akker en dat ze vanaf 's morgens vroeg al hard aan het werk is. 'Ze heeft bijna nog niet binnen gezeten!'
- Boaz stapt op Ruth af, vertelt wat hij over haar heeft gehoord en geeft aan dat ze op zijn akker moet blijven. 'Blijf dicht bij de andere meisjes', zegt Boaz.
- Boaz geeft aan dat hij zijn maaiers heeft verboden vervelend tegen haar te doen. Je weet immers maar nooit! Zo beschermt Boaz Ruth. 'Als je dorst hebt, haal je maar water uit de kruiken van de mannen.' Ruth mag zelfs bij de maaiers aan tafel eten en drinken.
- Boaz laat zien dat hij doet zoals God in Zijn wet heeft bevolen: hij beschermt en voedt de hongerigen en heeft de vreemdelingen lief.
- Boaz gebiedt de mannen om extra aren te laten vallen voor Ruth.

Ruth komt thuis

- Bij thuiskomst is Naomi blij verrast. 'Moge hij die naar je omgezien heeft, gezegend worden.'
- Als Naomi hoort dat Ruth op de akker van Boaz is geweest, zegt ze dat het familie van hen is.

Slotzin

'God zorgt. Voor Ruth, voor Naomi. God brengt hen in het leven van Boaz. Boaz doet zoals Gods wet zegt: zorg voor de armen. Boaz doet zoals Jezus doet: de hongerige mensen eten geven. Hij is gehoorzaam aan God. Zo wil God dat wij doen: omkijken naar de armen, de vreemdelingen, de eenzamen, de mensen met verdriet.'

Tip: Maak tijdens of na het vertellen van het Bijbelverhaal gebruik van plaatmateriaal:
<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ruth-2/>

Antwoorden Bijbelstudie

Opdracht 1

- Boaz heeft van Ruth gehoord. Men heeft hem verteld hoe Ruth met haar schoonmoeder naar Israël is gekomen en hoe Ruth voor haar schoonmoeder zorgt. Boaz hoopt dat Ruth beloond wordt door God en dat God Ruth tot een toevlucht zal zijn.
- Door om te zien naar de arme, naar de vreemdeling. Door barmhartig te zijn. Door te geven zonder iets terug te verwachten. Door te helpen. Door te beschermen, etc.
- Eigen antwoord.
- Door Jezus. Hij kan én wil jou een liefdevol hart geven.
- Bijvoorbeeld: omdat je het vooral zelf fijn wilt hebben, omdat je er iets (fijns) voor op moet geven, omdat anderen je kunnen uitlachen, etc.

Opdracht 2

- ‘Je moet niet weggaan, blijf dichtbij de andere meisjes.’ **Boaz beschermt Ruth**
 ‘Drink water uit de watervaten van de knechten.’ **Boaz zorgt voor Ruth**
 ‘Ik weet wat je allemaal voor je schoonmoeder Naomi hebt gedaan.’ **Boaz weet van Ruth**
 ‘Kom eten van het brood en doop het in de zure wijn.’ **Boaz zorgt voor Ruth**
 ‘Ik weet dat je je geboorteland hebt achtergelaten.’ **Boaz weet van Ruth**
 ‘De knechten mogen je niet aanraken.’ **Boaz beschermt Ruth**

Opdracht 3

Ik was een vreemdeling en jij was gastvrij voor mij.

De Heere Jezus vraagt van ons om vreemdelingen lief te hebben en gastvrij voor hen te zijn. Dat kan op verschillende manieren: hen thuis uitnodigen, interesse tonen in hun verhaal, hen eten en drinken geven etc.

Opdracht 4

Zoek de negen verschillen.

Verwerking

Korenaren van pasta

Maak korenaren op canvas van pasta.

Benodigdheden:

- Vierkant canvasdoek of plankje
- Pasta: spaghetti, (mini-)penne
- Sterke lijm
- Spuitlak (goud)
- Kaartje met bijvoorbeeld de kerntekst of de tekst: ‘God voorziet!’

Werkwijze:

- Leg de spaghetti op het canvasdoek of plankje. Plak deze stokjes vast.
- Zet een streepje lijm naast de zijkanten van de spaghettistokjes, waar je de (mini-)penne opplakt.
- Laat het geheel goed drogen.
- Spuit het werkje met een spuitbus verf.
- Plak het tekstkaartje erbij.

Tip:

Je kan van fusilli (wokkeltjespasta) eventueel een mandje maken waar de korenaren uitsteken.

Koekjes bakken

Bak koekjes en geef de helft van de koekjes weg aan iemand die het minder heeft dan jij!

Bespreek vooraf de weg van koren naar tot meel en bespreek wat je allemaal van meel kunt maken.

Benodigdheden:

- (per ongeveer 6 kinderen)
- 250 g bloem
 - 1 zakje vanillesuiker
 - 100 g suiker
 - 125 g roomboter
 - 1 ei
 - beslagkom
 - bakvormpjes
 - bakplaat met bakpapier
 - oven

Werkwijze:

1. Meng de bloem, suiker, vanillesuiker, ei en de boter in een kom. Kneed tot een stevig deeg. Rol tot een bal en laat een halfuurtje in de koelkast rusten. Verwarm de oven voor op 175 graden.
2. Stuif wat bloem op het werkblad en rol het deeg uit tot een dikte van één centimeter. En dan komt het leukste deel (op het opeten na): steek de vormpjes uit in een leuke vorm.
3. Vet een bakplaat in of leg er een vel bakpapier op en leg de koekjes erop. Bak de koekjes 15 tot 20 minuten in de oven.

Tip 1:

Vouw en versier een doosje met deksel voor de koekjes die weggegeven worden. Hiervoor heb je vierkante vouwblaadjes nodig. Zie de beschrijving in deze link: <https://hobby-en-overige.infonu.nl/hobby/35656-knutselen-met-kinderen-eenvoudige-vouwwerkjes.html>

Tip 2: Duurt het koekjes bakken te lang? Maak dan het deeg zelf vooraf zodat de kinderen alleen de koekjes hoeven uit te steken.

Flitskaartjes

Wat doe jij? Bespreek situaties met elkaar waarin de kinderen hulp kunnen bieden.

Benodigdheden:

- Kaarten met voorbeeldsituaties:
 - 'Je Syrische buurmeisje speelt altijd alleen.'
 - 'Een dakloze verkoopt de straatkrant bij de supermarkt.'
 - 'Die stotterende jongen bij jou in de klas wordt vaak uitgelachen.'
 - 'Je klasgenootje valt op het schoolplein en moet huilen.'
 - 'Een oudere mevrouw laat iets vallen in de winkel.'

Werkwijze:

- Zie: https://www.hhjo.nl/uploads/Jongeren/Downloads/Verwerkingsvormen/12_min/Verwerking_-12_-_Flitskaartjes.pdf

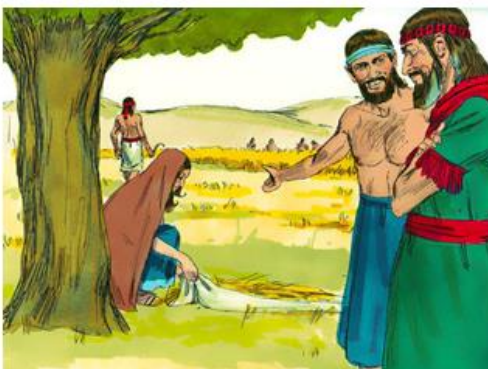
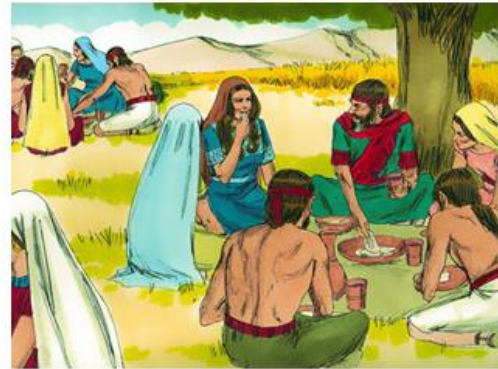
Extra verwerking voor kinderen van 6-8 jaar

Voor de kinderen van 6-8 jaar is het Bijbelstudieboekje vaak te moeilijk en te veel. Voor hen is een apart A4-vel gemaakt, met één verwerking, waardoor zij aan de slag gaan met wat ze in het Bijbelverhaal gehoord hebben.

Bespreek met de kinderen de vragen van opdracht 1 en 2 uit het Bijbelstudieboekje.

Een liefdevol hart

Knip de plaatjes uit en plak ze in de goede volgorde op een strook. Plak de goede zin eronder.

1. Ruth raapt aren op de akker.

2. Boaz praat met de knecht over Ruth.

3. Boaz is aardig voor Ruth.

4. Ruth eet samen met de knechten.

5. Ruth en Naomi zijn blij.

6. Ruth mag nog lang aren rapen op de akker van Boaz.

3. Een veilige Schuilplaats

Bijbelgedeelte lezen voorafgaand aan de Bijbelstudie: 1 Samuël 22:1-5

Als je dit gedeelte ook gaat vertellen, kun je beter een ander gedeelte met de kinderen lezen. Dan horen ze niet twee keer hetzelfde. Kies een gedeelte over Gods liefde voor het verlorene. Bijvoorbeeld: Lukas 15:1-7. Praat met de kinderen door over dit gedeelte, bijvoorbeeld m.b.v. de volgende vragen:

1. Waarover mopperen de farizeeën en schriftgeleerden?
2. Wat zoekt de herder in de gelijkenis?
3. Wat voor mensen helpt de Heere Jezus als Hij op de aarde is? (bijv. Zacheüs, de tollenaar, die door de mensen als grote zondaar werd gezien; de bloedvloeiende vrouw die ten einde raad was).
4. Wat voor mensen helpt de Heere Jezus nu? Concludeer met elkaar dat Hij gekomen is voor zondaren.

Doel

De kinderen

- *Weten* hoe David, terwijl hij zelf in nood was, zorgde voor zijn naaste.
- *Beseffen* dat de Heere Jezus ook gekomen is voor hulpeloze zondaren.
- *Kunnen* de vergelijking maken tussen de spelonk van Adullam en de Heere Jezus als Schuilplaats.

Bij het maken van de vertelschets en Bijbelstudie is uitgegaan van deze doelen. Het werken met doelen helpt om als leidinggevende gefocust te blijven. Ook is het voor de kinderen gemakkelijker na te vertellen wat ze uit de geschiedenis geleerd hebben.

We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte ook andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

Psalmen en liederen

Psalm 25:1	'k Hef mijn ziel, o God der goden
Psalm 25:8	Zie op mij in gunst van boven
Psalm 46:6	De HEER', de God der legerscharen
Psalm 57:1	Genâ, o God, genâ, hoor mijn gebed
Psalm 91:1	Hij die op Gods bescherming wacht
Psalm 142:1	'k Riep tot den HEER' met luider stem
Psalm 142:5	Ik riep tot U, ik zaid' O HEER'

UMK deel 3	Maak de maaltijd klaar
Gele zangbundel	Open mijn oog Heer' dat ik mag zien
Gele zangbundel	Neem mijn leven laat het Heer'
Gele zangbundel	Laat mij zijn een instrument
Gele zangbundel	Give me oil in my lamp
Gele zangbundel	U bent mijn Schuilplaats, Heer'
Op Toonhoogte	Ik zag een kuikentje

Geloofsleer

In de belijdenisgeschriften wordt de geloofsleer kernachtig weergegeven. Om meer inhoud te geven aan de doelen, kun je onderstaande delen uit de geloofsleer gebruiken in de voorbereiding:

HC vr. 91	Goede werken moeten uit een waar geloof, naar Gods wet en tot Zijn eer gedaan worden.
HC vr. 107	Het zesde gebod vraagt van ons dat wij onze naaste goeddoen.
NGB art. 24	Over de heiligmaking en de goede werken.

Exegese 1 Samuel 22:1-5

Focus

Bij David in de spelonk van Adullam.

Omschrijving focus

David is op de vlucht voor koning Saul. Saul die onder invloed van de boze geest (1 Sam. 16:14) van de HEERE, David achtervolgt om hem te kunnen doden. Via Nob gaat David, gewapend met het zwaard van Goliath, naar Achis, de koning van Gath. Maar daar in die Filistijnse stad is er de gezochte en gewenste veiligheid niet. David wordt herkend als de held van Israël, de mogelijke toekomstige koning. Als David dat hoort, doet hij alsof hij gek geworden is (1 Sam. 21: 13). Achis kan niet anders concluderen dan dat dit ook inderdaad het geval is en laat David gaan. Dan vindt David een schuilplaats in de spelonk ofwel grot bij Adullam. Op deze plaats komen velen tot hem, die net als David van huis en haard verdreven zijn, om verschillende redenen. Hier is een moment van rust en veiligheid, voor al deze mannen. Van nu af aan zal David hun leider zijn en ze zullen mede Gods bescherming voor David genieten. We zien hier David als een type van de Heere Jezus. In Zijn omwandeling op aarde kwamen er ook van allerlei soorten mensen tot Hem. Hij hielp hen, Hij stuurde ze niet terug, ze vonden bij Hem bescherming. Vele mensen die bij Jezus kwamen, behoorden ook bij het uitschot van de samenleving. Denk aan de mopperende farizeeën in Lukas 15: 1 en 2: 'En al de tollenaars en de zondaars naderden tot Hem om Hem te horen. En de farizeeën en de schriftgeleerden murmureerden, zeggende: Deze ontvangt de zondaars, en eet met hen.'

Achtergrondinformatie

Adullam was een stad in Juda. We lezen over Adullam o.a. ook in Jozua 12: 15 en 1 Kron. 11: 15. Bij de stad Adullam was een spelonk. Heden ten dage zouden we over een grot spreken. Men vermoedt dat David hier Psalm 57 en / of Psalm 142 heeft gedicht. Het kan hier echter ook over de spelonk uit 1 Samuel 24: 4 gaan. Adullam betekent zoveel als 'toevlucht' of 'ingesloten plaats'.

De mensen die zich bij David voegden, waren zo'n beetje het uitschot van de samenleving. Enigszins vergelijkbaar met de mannen die bij richter Jeftha waren, Richteren 11: 3.

Vers 1

Met het oog op het behoud van zijn leven vlucht David van plaats naar plaats. Nergens vindt hij rust, vaak wordt zijn schuilplaats verraden en zit Saul hem weer op de hielen. Dit lezen we echter niet van deze schuilplaats. Wel horen zijn ouders en verdere familie van deze schuilplaats en zij komen ook naar de grot/spelonk. Blijkbaar is ook zijn familie in levensgevaar. Zie hier wat er gebeurt als de HEERE iemand verlaat, zoals bij Saul: hij is een gevaar voor vele mensen.

Vers 2

Maar zij waren niet alleen. Ongeveer 400 mannen komen tot David. Een bont gezelschap. Mannen die om welke reden dan ook onder druk van anderen stonden, mannen die hun schulden niet konden afbetalen, mannen die om welke reden dan ook erg verdrietig waren (zie voor meer lading over dit woord 1 Sam. 1: 10 - Hanna, 30: 6 – mannen van Ziklag of Richteren 18: 25). Zo wordt David dus de leider van iedereen die een soort van verlies geleden heeft, die ontevreden, die ontgoocheld, die onjuist behandeld in de maatschappij is. Daarom waren deze mannen zeer waarschijnlijk wel in voor verandering en wilden wel delen in Davids lot en daarbij alles voor hem doen, zie 2 Samuel 23: 17.

Vers 3

David verhuist opnieuw met zijn ouders. Hij gaat naar Mizpe, in Moab. Waarom Moab? Dat laat zich niet geheel met zekerheid beantwoorden. Twee verklaringen zijn aannemelijk: 1. Moab is het land van zijn oma Ruth. Mogelijk hoopte David daarom in Moab op de gunst van de koning van de Moabieten en wat rust. 2. De koning van Moab en Saul waren bepaald geen vrienden, 1 Sam. 4: 47 laat ons zien dat Saul oorlog voerde tegen Moab. Hoe dan ook, David zoekt een plaats van rust voor zijn ouders. Hij geeft ook een tijdstip aan tot hoelang dit verblijf duurt. Geen dag, maand of jaar, maar: 'totdat ik weet wat God mij doen zal'. David vertrouwt geheel op Gods leiding in zijn leven, al loopt het nog zo tegen. Gods belofte dat hij koning zou worden wordt wel aangevochten, maar David gelooft dat God hoe dan ook zijn leven leidt en dat Hij alle dingen in Zijn hand heeft. Tegelijkertijd zien we dat het vertrouwen in God het nemen van maatregelen niet uitsluit.

Vers 4

De koning van Moab biedt Davids ouders onderdak, al de tijd die David in de vesting was. Welke vesting? De kanttekeningen suggereren dat dit Mizpe is. Dit is niet helemaal zeker. Het duidt waarschijnlijk een niet nader gespecificeerde plaats in Moab aan, of een plaats aan de andere kant van de Dode Zee, mogelijk Massada. Zeker is het de spelonk van Adullam niet, want die lag in Juda. En in het volgende vers wordt David juist uitgenodigd om in Juda te komen door de profeet Gad.

David, zijn ouders en zijn mannen zijn niet de enigen in de Bijbel die onderdak zoeken in een vreemd land vanwege dreiging in eigen land. Denk aan Mozes, maar bovenal de Heere Jezus. Hij vluchtte met Zijn ouders naar Egypte!

Vers 5

De profeet Gad was, net als de profeet Nathan, een man die regelmatig in het paleis van David kwam tijdens zijn regering (2 Sam. 24: 11, 2 Kron. 29: 25). Of Gad op dit moment in Davids omgeving was, kunnen we niet met zekerheid vaststellen.

Gads opdracht is van bijzondere betekenis voor David. Het is voor David een herinnering aan het feit dat hij de gezalfde des HEEREN is en dat hij door God is aangewezen als de nieuwe koning van Israël. Daarnaast mag hij eruit afleiden dat hij onder Goddelijke bescherming staat. Bijzonder voor hem, want met dit bevel begeeft hij zich weer in het hol van de leeuw. Voor David zal blijken dat de door hem gedichte inhoud van Psalm 23: 4 waar is. Mogelijk kende David de woorden van Psalm 91: 1 – 2 ook wel. Ze zijn in zijn leven zeker waar geworden.

Gebedspunten voordat de kinderen naar huis gaan

- Danken dat de Heere voor ons zorgt, net als voor David.
- Danken dat de Heere Jezus een Schuilplaats is voor zondige mensen.
- Belijden dat we ons buiten de Schuilplaats (de Heere Jezus) ook wel vaak veilig voelen.
- Bidden of de Heere ons leert vluchten naar de Heere Jezus.
- Bidden of de Heere ons laat zien voor welke mensen wij iets kunnen doen.

Intro

Suggestie 1 (voor kinderen tot ± 10 jaar): Laat een plaatje zien van koning Saul die David met zijn spies wil doden wanneer David in Sauls paleis is om op zijn harp te spelen. Waarom wil Saul David doden? Wat moet David nu doen?

Suggestie 2 (voor kinderen vanaf ± 10 jaar): Laat een foto zien van de schuilplaats van Anne Frank of Corrie ten Boom. Vertel of laat vertellen waarom deze persoon een schuilplaats nodig had.

Suggestie 3: Praat met elkaar over wat voor de kinderen een veilige plek is. Waar voel jij je het meest veilig? Waar ben jij het liefst? Wanneer heb je een veilige plek nodig?

Vandaag horen we over David, die maar op weinig plekken veilig was toen hij moest vluchten voor Saul. En we horen waar jij écht veilig bent. Want eigenlijk is er maar één plek waar je écht veilig bent!

Vertelschets

Beginzin

Rennen David, vlug! Je kon niet langer bij de Filistijnse koning Achis blijven, maar ga nu snel op zoek naar een andere plek! Je kan niet zomaar in de woestijn blijven rondlopen. David, je wordt vast weer gezocht door de soldaten van koning Saul! Snel, voordat ze jou vinden moet je een veilige plek vinden! Snel, voordat iemand je heeft gezien en je zal verraden bij koning Saul!

Op de vlucht

- David is op de vlucht voor koning Saul. Koning Saul wil David doden. Saul luistert niet naar de Heere. Hij is een goddeloze koning. In het begin ging het nog wel goed tussen koning Saul en David. David mocht soms op de harp spelen in het paleis. Daar werd koning Saul rustig van als hij boos en onrustig was. Maar dat ging niet altijd goed! Weet je wat er eens gebeurde? Saul werd zo boos op David, dat hij zijn spies pakte en die naar David gooide! Gelukkig, David kon net op tijd wegduiken. En nu is David al een hele poos op de vlucht.

Jonathan, de zoon van Saul, heeft tegen David gezegd: 'Mijn vader wil je doden, David. Vlucht weg! Ik zal met mijn vader praten, en zeggen dat je niets verkeerd hebt gedaan.' Jonathan en David zijn goede vrienden.

- David is ook in het land van de Filistijnen geweest. Hij dacht: daar ben ik vast veilig. Want de Filistijnen zijn vijanden van Israël. Daar zal koning Saul mij vast niet zoeken. Maar David vergeet dat de Filistijnen ook zijn vijanden moeten zijn. Want ze zijn vijanden van God. En wie een vijand van de Heere is, mag onze vriend niet zijn. Gelukkig zorgt de Heere ervoor dat David niet langer meer bij Achis, de Filistijnse koning, blijft.

In de spelonk

- Kijk, daar rent David, in het bergland van Judea. Daar zijn veel spelonken. Een spelonk is een groot hol in een berg, met diepe gangen, waar je goed kunt wegkruipen. Misschien ben je in de vakantie weleens in een grot geweest. Daar kun je soms gewoon rechtop lopen. Het is dus niet een heel klein gat onder de grond, maar een soort gangenstelsel waar je je kunt verstoppen en door heen kunt lopen. David vindt zo'n spelonk, bij de stad Adullam. Daar gaat hij wonen als hij terug is uit het land van de Filistijnen.
- Wie lopen daar, bij de spelonk van Adullam? Zijn dat vijanden? Soldaten van koning Saul? Loopt David nu weer gevaar? David, pas op! Nee, gelukkig, het zijn geen vijanden van David. Het zijn juist familieleden van David. Zijn vader en moeder en nog meer familie en vrienden zoeken ook een schuilplaats. Ze hebben gehoord dat David nu al een poosje in de spelonk van Adullam woont. Dat is een goed idee, vinden ze! Er komen nog meer mensen bij de spelonk. Het zijn allemaal mensen die een schuilplaats zoeken. Sommigen zijn hun huis en land kwijtgeraakt en hebben zware schulden. Ze moeten van koning Saul veel geld betalen, zoveel geld hadden ze niet! Wat gemeen is koning Saul! Daarom zoeken deze mensen een andere plek om te wonen. 'David, wil jij onze leider zijn?' Dat wil David wel. Hij vindt het fijn om mensen te helpen die net als hij, geen veilige plek meer hadden om te wonen. Weet je hoe dat komt, dat hij graag mensen wil helpen? Daar zorgt de Heere voor. David heeft God lief. En als je God lief hebt, heb je ook andere mensen lief. Dan wil je graag voor anderen zorgen. Je wilt andere mensen en kinderen graag helpen.

Naar Moab; naar Juda

- David is bezorgd. Steeds denkt hij aan zijn oude vader en moeder. Die kunnen toch niet steeds bij hem blijven? Stel je voor dat hij straks weer weg moet vluchten. Ze kunnen toch niet steeds meegaan? Als hij hard moet rennen, zal dat toch niet lukken? Plotseling krijgt David een idee. Ja, dat zal hij doen! Daar zullen ze veilig zijn! Op een dag verlaat David met zijn mannen de spelonk van Adullam en trekt naar... Moab! 'Mogen mijn vader en mijn moeder in uw land wonen?' vraagt hij aan de Moabitische koning. Dat mag van de koning. Hoelang moeten ze hier blijven? David zegt er iets heel moois bij, luister maar. 'Totdat ik weet wat God mij doen zal.' Mooi hè? David wacht rustig af totdat de Heere hem zegt wat hij moet doen. Want David weet dat de Heere het hem wel zal zeggen, wat hij doen moet. En dat het altijd goed is, wat God doet en zegt.
- 'David, verlaat Moab!' Wie zegt dat? Het is de profeet Gad. 'Ga weer naar het land van Juda', zegt de profeet tegen David. David luistert meteen. Want wat de profeet heeft gezegd, is een boodschap van God. En naar Zijn boodschap moet je altijd luisteren. Hij moet naar een woud, een bos gaan. Maar David weet: De Heere zal hem ook hier weer bewaren.

Slotzin

Jij en ik zijn zondige mensen. We hebben straf verdiend. Dus eigenlijk zijn we in gevaar! Wanneer ben je veilig? Als je je zonden eerlijk aan de Heere vertelt en om vergeving vraagt. Hij is Zelf een Schuilplaats! Hij wil dat er nog meer mensen op zoek gaan naar die Schuilplaats. Ook kinderen zijn er veilig. Ben je al op de vlucht gegaan? En.. heb je de Schuilplaats al gevonden? In die Schuilplaats, bij God, ben je pas echt veilig en gelukkig.

Antwoorden Bijbelstudie

Opdracht 1

David moet vluchten voor **koning Saul**. Na een poosje is zijn **familie** ook niet veilig meer. Zij mogen bij David in zijn **schuilplaats** komen. Zijn schuilplaats is een **spelonk** bij de stad **Adullam**.

Later komen er ook arme mensen die hun **schulden** niet meer kunnen betalen. Of mensen met andere **problemen**. David wil hen graag **helpen**. Het wordt een groep van wel **400** mannen.

Opdracht 2

Laat, naast de vragen in het Bijbelstudieboekje, ook deze vraag aan bod komen: 'Waarom hebben wij een Schuilplaats nodig?'

- Leg de tekst uit. Er staan moeilijke woorden in. Laat de kinderen die onderstrepen. Zo worden ze zich ervan bewust welk stukje van de tekst ze wel en niet begrijpen.

Uitleg van de tekst: Iedereen die in de schuilplaats van de Allerhoogste is, die zal vernachten (slapen, rusten) in de schaduw van de Almachtige.

God is de Allerhoogste. Er is niemand hoger, machtiger of groter dan God. Voorbeeld: wat is de allermooiste tekening? Geen tekening is er mooier dan deze tekening.

De Heere Jezus is de Schuilplaats. Iedereen die in Hem gelooft en met Hem leeft, is veilig. Want Hij beschermt hen. Als je Zijn kind bent, ben je steeds in de schuilplaats van de Allerhoogste. Dan wil je dichtbij de Heere leven. Je wilt steeds bidden, omdat je alles tegen de Heere wilt vertellen, maar ook steeds Hem om hulp vraagt bij alles wat je doet. Je wilt veel in Gods Woord lezen, omdat je steeds wilt horen wat Hij tegen je wil zeggen. Bij de Heere is vrede en rust.

God is Zelf een Schuilplaats. Hij is de Allerhoogste en Almachtige. Bij Hem zijn we veilig, ook al probeert de duivel ons bij de Heere vandaan te houden. Buiten de Heere Jezus zijn wij in groot gevaar. Als wij zonder geloof in de Heere Jezus sterven, komen wij om. Maar we moeten ons haasten naar de Schuilplaats van de Allerhoogste, voordat het te laat is! Als je Christus kent en op Hem vertrouwt, ben je veilig.

Als het erg warm is, en de zon schijnt fel, dan is het fijn om in de schaduw te zijn. Als je in de schaduw van iemand bent, ben je dichtbij diegene. In de schaduw van de Almachtige is dus: heel dichtbij Hem.

- Wat moet je doen om bij die Schuilplaats te komen: bidden, in de Bijbel lezen, naar de kerk gaan. Dat zijn de middelen die de Heere ons gegeven heeft.

- Hoe kunnen wij anderen bij die Schuilplaats laten komen? Bijvoorbeeld: anderen over de Heere vertellen, vragen of ze een keer meegaan naar de kerk, een Bijbel geven aan iemand die er geen heeft, bidden voor mensen die geen Bijbel hebben en nog nooit over de Heere hebben gehoord, of mensen die er niets mee te maken willen hebben.

Opdracht 3

De zinnen over Maurits, Rick en Daan moeten worden gekleurd. In deze zinnen wordt aan de ander gedacht. De andere zinnen zijn meer ik-gericht. De mensen die hulpbehoevend waren, mochten bij David in de spelonk blijven. Hij had ook kunnen denken: 'Nee hoor, jullie moeten hier weer weg gaan, want hoe meer mensen er zijn, hoe meer het zal opvallen, en hoe gevaarlijker het voor mij is.' David dacht zo niet.

De andere zinnen zijn niet per definitie fout. Het kiezen van een stoere klasgenoot is niet per definitie fout. Maar het gaat er nu vooral om dat de kinderen zien wanneer je oog hebt voor de ander.

Opdracht 4

Oplossing rebus: Bij U schuil ik. Dit staat in psalm 143:9b. David schuilt bij de Heere, Hij is zijn enige Houvast, daar voelt hij zich veilig. Bespreek (nogmaals) met elkaar waarom wij ook bij Hem moeten schuilen. Als we niet bij de Heere horen, horen we bij de duivel en zijn we voor altijd ongelukkig. Bij de Heere is rust, vrede en redding voor zondige mensen.

Verwerking

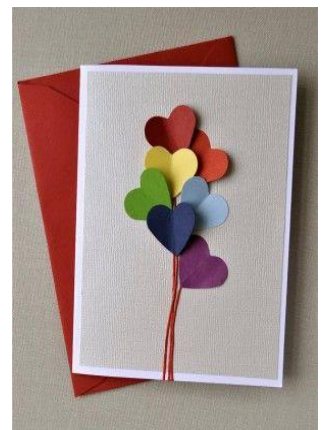
Uitnodigingskaarten maken

Laat de kinderen bedenken welke mensen in hun omgeving zich weleens alleen voelen of welke mensen het moeilijk hebben. Laat elk kind een kaart maken en naar diegene versturen. Maak er een uitnodiging van door er iets op te laten schrijven als:

'Komt u weer een keer bij ons eten?'

'Komt u in de vakantie bij ons logeren?'

Maak de kinderen ervan bewust dat ze zo, net als David, mensen die het moeilijk hebben een 'fijne' plek bieden.

Hartje om op te hangen

Print een afbeelding van een hart op stevig karton of laat het tekenen op een stuk hout. Laat het hart uitknippen of zagen. Bevestig er een haakje aan waardoor het opgehangen kan worden. Laat er de onderstaande tekst op schrijven. Voor de jongere kinderen kunt u ervoor kiezen om de tekst van tevoren te printen. De letters kunnen bijvoorbeeld worden ingekleurd of versierd met glitterlijm, stiften o.i.d. Laat het hart ook nog versieren met glitters, stickers o.i.d.

Welkomstbord voor op de voordeur

Hoe kun je ervoor zorgen dat (vreemde) mensen zich bij jullie welkom voelen? Maak een welkomstbord of krans en hang die aan de buitenkant van jullie voordeur.

Variant 1

Neem de krans die je op de club hebt gemaakt mee naar huis en zorg dat alle gezinsleden hun hand, die ze in verf hebben gedoopt, op de krans leggen.

Laat er ook een tekst op schrijven/ verven, bijvoorbeeld: 'Welkom in dit huis.', of 'Leuk dat je er bent!'

Variant 2

Leg je hand op een gekleurd papier en omtrek het met je andere hand. Plak de handen op de rand van een rond stukje papier/karton (zie foto) en zorg dat er een cirkel ontstaat met allemaal handen. Het is leuk als de handen verschillende kleuren hebben. Suggestie: laat de kinderen papieren handen meenemen die door de gezinsleden zelf zijn gemaakt.

Schrijf op het ronde papier in het midden iets als: 'Welkom in dit huis', of 'Leuk dat je er bent!'.

Hang het welkomstbord achter het raam zodat de mensen buiten kunnen zien dat ze welkom zijn in dit huis.

Kleurplaat

Zie volgende pagina.

Extra verwerking voor kinderen van 6-8 jaar

Voor de kinderen van 6-8 jaar is het Bijbelstudieboekje vaak te moeilijk en te veel. Voor hen is een apart A4-vel gemaakt, met één verwerking, waardoor zij aan de slag gaan met wat ze in het Bijbelverhaal gehoord hebben.

Opricht 2 en 3 uit het Bijbelstudieboekje kunnen mondeling besproken worden met de 6-8-jarigen.

www.kleurversjes.nl

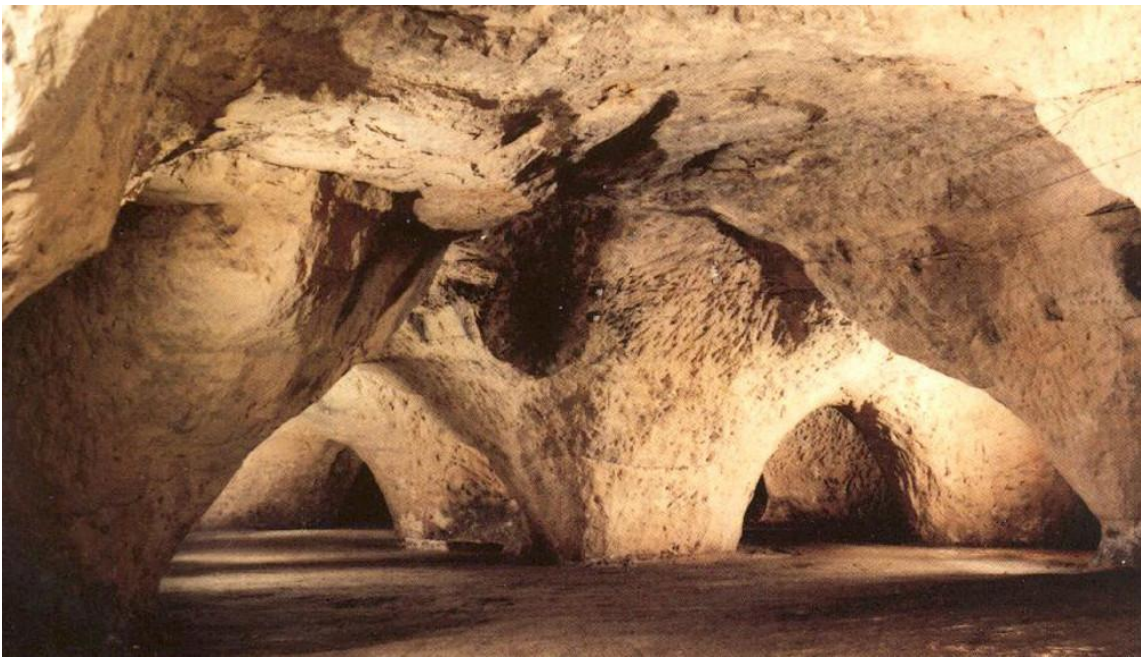
GOD is voor ons
een VEILIGE
SCHUILPLAATS, een
betrouwbare HULP
in de NOOD

Psalm 46 vers 2

Een veilige Schuilplaats

Naam:.....

Maak twee tekeningen.
Tekening in de eerste plaat David die vlucht voor koning Saul.
Tekening in de tweede plaat David die met zijn mannen in de spelonk is.

4. Wat doe jij met mij?

Bijbelgedeelte lezen voorafgaand aan de Bijbelstudie: Lukas 10:25-37

Als je dit gedeelte gaat vertellen, kun je beter een ander gedeelte met de kinderen lezen. Dan horen ze niet twee keer hetzelfde. Kies een gedeelte over je naaste, bijvoorbeeld: Mattheüs 25:31-46.

Stel voor jongere kinderen vooraf de vraag: Ik ga straks een stukje uit de Bijbel voorlezen. De Heere Jezus noemt allemaal dingen hoe we voor anderen kunnen zorgen. Welke zijn dat?

Praat met oudere kinderen door over dit gedeelte, bijvoorbeeld m.b.v. de volgende vragen:

1. Waarom mogen de mensen aan de rechterhand van de Zoon in Zijn koninkrijk komen?
2. Wat vraagt de Heere van ons?
3. Wat is de straf op het niet omzien naar je naaste?
4. Verdien je met het liefhebben van je naaste dus het eeuwige leven?
5. Hoe zit het dan?

Doel

De kinderen

- *Weten* dat de Heere wil dat wij alle mensen liefhebben, zoals onszelf.
- *Beseffen* dat we dan ook net zo goed voor anderen zorgen, als voor onszelf.
- *Kunnen* concreet maken hoe zij voor anderen zorgen

Bij het maken van de vertelschets en Bijbelstudie is uitgegaan van deze doelen. Het werken met doelen helpt om als leidinggevende gefocust te blijven. Ook is het voor de kinderen gemakkelijker na te vertellen wat ze uit de geschiedenis geleerd hebben.

We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte ook andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

Psalmen en liederen

Psalm 35:6	Mijn vijand dorstig naar mijn bloed
Psalm 133:1	Ai ziet, hoe goed, hoe lieflijk is 't, dat zonen
Psalm 133:3	Waar liefde woont, gebiedt de HEER' den zegen
Avondzang:3	Verkwik ons met een zoete rust
Avondzang:6	Behoed het ganse christendom
Avondzang:7	O Vader, dat Uw liefd' ons blijk

Gele zangbundel	Als 'k een mens in nood ontmoet
Gele zangbundel	Al sprak ik met een mensentong
Gele zangbundel	Laat mij zijn een instrument
OMK I	Een man, beroofd, geslagen
OMK II	Er is niet ver van Jericho

Geloofsleer

In de belijdenisgeschriften wordt de geloofsleer kernachtig weergegeven. Om meer inhoud te geven aan de doelen, kun je onderstaande delen uit de geloofsleer gebruiken in de voorbereiding:

HC vr. 3-5	God eist dat we onze naaste liefhebben als onszelf.
HC vr. 105-107	God verbiedt niet alleen om onze naaste te doden of te haten, maar gebiedt om onze

	naaste lief te hebben.
NGB art. 29	Een kenmerk van de ware kerk is dat ze hun naaste liefhebben.
NGB art. 35	De liefde die Christus liet zien door voor ons te lijden en te sterven, moet ons aansporen om God en onze naaste vurig lief te hebben.

Exegese Lukas 10:25-37

Focus

Voor wie ben ik een naaste?

Omschrijving focus

We stellen vaak de vraag: wie is mijn naaste? Maar Jezus draait middels deze gelijkenis de vraag om. Voor wie ben ik een naaste, vers 35-37? Wanneer je eraan toe bent als de 'mens' uit deze gelijkenis en je wilt het overleven, dan is de vraag niet meer: door wie wil ik geholpen worden? Nee, het Joodse slachtoffer willigt de hulp van de Samaritaan niet in. Maar hij geeft zich eraan over, omdat hij geen ander alternatief meer heeft. Het is erop of eronder. Hier ligt een belangrijke geestelijke les in. Genade komt tot diegenen die geen ander alternatief meer hebben dan overgeven en accepteren wat aangeboden is, want anders wordt het sterven en eeuwig omkomen. Zo wordt dit een gelijkenis van Goddelijke genade, bewezen door een vreemdeling. Wie wil genade ontvangen van Iemand als Jezus, Die stierf aan het kruis? De grote Vreemdeling? Alleen diegene die God lief wil hebben boven alles! En die zal dan ook zijn naaste liefhebben als zichzelf.

Achtergrondinformatie

De Joden hebben al sinds de tijd van het Bijbelboek Koningen een strijd met de Samaritanen. Die gaat over wie er nu de rechtmatige eigenaar is van het grondgebied. Dat is zo diep gaan zitten dat de Joden de Samaritanen letterlijk buitengesloten hebben van de tempeldienst. Tevens mochten de Samaritanen niet getuigen voor de rechtbank, want ze waren leugenaars volgens de Joden. Rabbi Eliëzer had de gewoonte om te zeggen: 'Hij die brood eet met de Samaritanen, is gelijk aan iemand die het vlees van een varken eet.' Een moment van pure vijandschap tegen Jezus speelde zich ook af rondom het woord Samaritaan, zie Johannes 8: 48 '...Zeggen wij niet wel, dat Gij een Samaritaan zijt en den duivel hebt?' Verder is het goed om te weten dat Jezus niet voor niets de priester en de Leviet als figuranten in Zijn gelijkenis gebruikt. Als het ging om de vraag 'wie is mijn naaste' moesten zij dit, als ultieme insiders in de wetgeving, zeker weten. Zij die dagelijks in de tempel waren, bij de dienst van de verzoening. Als priester heel direct, als Leviet iets meer indirect.

Vers 25-29

Een wetgeleerde, een expert in Gods Wet en dus een zeer godsdienstig man, gaat Jezus ondervragen. Hij stelt Hem een hele belangrijke vraag, want wie wil niet weten wat hij of zij moet doen om het eeuwige leven te beërven? En toch was het geen goede vraag, want het was een strikvraag. Hij wilde Jezus wel eens testen, zoekend om iets te vinden waarmee hij Jezus mogelijk zou kunnen beschuldigen. Jezus beantwoordt zijn vraag met een wedervraag, iets wat Hij vaker doet. Hij laat de man vertellen hoe hij als wetgeleerde de Wet leest ofwel uitlegt. Nou, dat kan hij wel! Een keurige samenvatting rolt er van zijn lippen. Jezus antwoordt hem dan: 'doe dat en gij zult leven.' Wat is nu het probleem bij deze man? Hij wil God dienen door zelf iets te doen! Hij wil aan het verbroken werkverbond voldoen. Maar vanwege onze zonde is daartoe niemand meer in staat! Er was eens een vriend van Luther die zei dat hij wel kon bidden zonder aan andere dingen te denken. Toen zei Luther: bid jij dan maar eens 10 keer het 'Onze Vader' en als jij dat kunt zonder aan iets anders te denken, dan krijg jij van mij een paard. Na dit tien keer gedaan te hebben vroeg Luther: 'En?' En zijn vriend antwoordde beschaamd: 'Ik dacht steeds, zou hij er ook een zadel bij geven?' Maar de wetgeleerde wilde zich niet zomaar gewonnen geven en hij vraagt dan: 'wie is mijn naaste?' Joden hadden daar wel gedachten over. Dat waren vooral de mensen van je eigen stam of van je geloofsgemeenschap. Het feit dat daar volgens Lev. 19:34 ook de inwonende vreemdeling bij behoort, werd gemakshalve maar vergeten. Onder andere daarop volgt nader onderwijs van Jezus. Hij zet de vraag op zijn kop.

Vers 30-37

'Een zeker mens', zo begint Jezus' gelijkenis. Heel opvallend is dat het slachtoffer, een van de hoofdpersonen in deze gelijkenis, niet bekend wordt. Is hij een Jood? Of? We weten het niet, Jezus zegt het ons niet. Deze mens valt in de handen van moordenaars, of zoals letterlijk in het Grieks: 'straatrovers' of gewoon 'rovers'. Hij ging van Jeruzalem naar Jericho. Een moeilijk begaanbare weg door ruig terrein. Het zou hem bijna zijn leven gekost hebben. Dat deze weg wel bewandeld werd blijkt wel uit de volgende passanten. Eerst is daar de priester, die van Jeruzalem

naar Jericho loopt. Hij heeft zijn werk gedaan in de tempel. Hij ziet de man halfdood liggen, maar de priester loopt er met een grote boog omheen. Zou hij niet onrein willen worden? Bang om een dode aan te raken (Num. 5:2)? Hij had zijn dienst er toch op zitten? Hij ging toch naar huis? Ja, maar hij denkt meer aan zijn eigen belangen, dan aan die van de halfdode man. Hij verlaat de halfdode man liever, dan dat hij er zich over ontfermt. De Leviet misschien? Nee, ook hij denkt alleen aan zichzelf. Waarschijnlijk met dezelfde redenen als de priester. Wat voor de hoorders van deze gelijkenis heftig is om te horen is, is het volgende. De priester en de Leviet waren tempelpersoneel. Zij behoorden de wil van God te doen, maar ze deden het niet. Het is goed denkbaar dat Jezus' hoorders gedacht hebben dat deze man een pelgrim was die terugkeerde van de tempel. Terwijl de priesters en de Levieten leefden van de gaven van onder andere deze pelgrim, hielpen ze deze man niet en hadden geen medelijden met hem. Deze gelijkenis laat ons ook zien, hoe Jezus aantoont hoe de geestelijkheid van die dagen faalde in het medemenselijk zijn en het navolgen van Gods geboden. Dit is niet de naaste liefhebben als jezelf! Maar dan de Samaritaan, doet hij het beter? Waarschijnlijk een onverwachte wending voor velen. Waarschijnlijk ook voor de discipelen, want in Lukas 9: 52 en 53 wilden de Samaritanen Jezus geen onderdak verlenen omdat Hij naar Jeruzalem reisde. Maar bij Jezus geen kwade gedachten... Hier wordt een Samaritaan als voorbeeld gesteld! Niet bijvoorbeeld een gewone Jood, nadat de godsdienst gefaald had. Deze Samaritaan hield zich aan dezelfde wetten als de priester en de Leviet. Hij is geen heiden! Het gaat hier dus echt om het houden van de Wet van Mozes, daar kan voor de hoorders geen misverstand over ontstaan! De Samaritaan ziet de halfdode man liggen en raakt met diep medelijden vervuld. Hij vraagt niet of de zwaargewonde man wel geholpen wil worden door hem. Nee, hij gaat direct aan de slag en verzorgt de man met alle liefde. Olie in de wonden die zorgde voor verzachting en de wijn wordt uitgegoten om de wonden te desinfecteren. Hier ligt ook een diepere les in. Het verbinden van de wonden is ook een beeld dat gebruikt wordt voor God wanneer Hij handelend optreedt om Zijn volk te redden (Jes. 1:6 of Jer. 30: 17). Olie en wijn waren belangrijke elementen in de tempeldienst. Het uitstorten van de olie en de wijn door de Samaritaan is als het ware een offer voor de HEERE, meer waard dan tienduizend beken van olie geofferd in de tempeldienst (Micha 6:6-8). Jezus tekent de priester en de Leviet als niet functionerend buiten hun werkgebied, de tempeldienst. Verder gaat de Samaritaan zelf naast zijn beest (rijdier) lopen. Hij neemt de houding van een dienaar aan. Het kost hem tijd, inspanning, geld en hij loopt ook gevaar om in de handen van rovers te vallen! In de hoofden van de toehoorders hebben zich vast allerlei scenario's afgespeeld. Wat nu als de zwaargewonde man stierf? Dan had de familie van de overledene hem kunnen vervolgen wegens bloedwraak, enz. Maar deze Samaritaan laat zich hier niet door leiden, hij heeft zijn naaste lief als zichzelf. De Samaritaan laat het hier echter niet bij. De volgende dag komt hij langs en brengt geld voor de verdere verzorging van de gewonde man. Door Bijbelwetenschappers wordt ingeschat dat dit een bedrag geweest is waarvan voor drie weken eten gekocht kon worden. Hiermee geeft hij veel, maar niet overdadig. Hij gaat goed met zijn geld om. Mochten er meer kosten gemaakt worden, dan zou hij dat geld later betalen. Opnieuw komt de vraag terug, maar anders dan de wetgeleerde hem stelde. Jezus zegt: 'Wie, denk je, is de naaste geweest voor deze man?' Dat is belangrijk om te onderstrepen. Zolang namelijk de vraag naar wie je naaste is centraal blijft, kun je vragen naar de grenzen van de verantwoordelijkheid, wie moet je helpen, hoeveel moet ik helpen en dergelijke vragen meer. Maar door de vraag te veranderen zoals Jezus doet, moet de wetgeleerde antwoord geven vanuit het perspectief van de zwaargewonde, halfdode man. Vanuit de positie van de minste! Dat was wat anders dan de wetgeleerde gewend was, hij bepaalde samen met zijn medewetgeleerden hoe er geleefd moest worden. Maar Jezus zet zijn wereld op de kop! De enige persoon met wie je je nog kon identificeren in deze gelijkenis was de man die daar voor halfdood aan de kant van de weg lag. Dat moet een pijnlijke les geweest zijn voor de toehoorders. Dus de toehoorders moeten als het ware, op deze manier hulp accepteren van een Samaritaan of sterven... Het antwoord komt er maar moeilijk uit. De wetgeleerde wilde weten wie zijn naaste was, maar hij moet nu antwoord geven op de vraag wie de naaste voor de zwaargewonde man geweest was. Vanwege zijn diepgewortelde afschuw voor de Samaritanen zegt hij: 'die barmhartigheid aan hem gedaan heeft.' De moeilijke les voor de wetgeleerde is dat hij een positieve les moet leren van een Samaritaan en een negatieve les van de priester en de Leviet. Zoals gezegd, de wereld op zijn kop. Naastenliefde is niet iets waarover je alleen praat, nee! Het is iets dat je doet. Jezus zegt het ons: 'Ga heen en doe gij desgelijks!'

Gebedspunten voordat de kinderen naar huis gaan

- Danken
 - Dat God elke dag voor ons zorgt.
 - Dat God liefde heeft gegeven in ons hart.
 - Dat God ons de mogelijkheid geeft om voor anderen te zorgen.
- Belijden
 - Dat we God niet zo liefhebben als Hij waard is.

- Dat we vaak vooral aan onszelf denken en anderen niet liefhebben/ niet barmhartig zijn over hen.
- Bidden
 - Of God ons liefde geeft in ons hart voor andere mensen.
 - Of God ons laat zien voor wie wij een naaste kunnen zijn.
 - Of God ons mogelijkheden geeft om voor andere mensen te zorgen.

Intro

Neem twee handspiegels mee. Op een van de spiegels is een afbeelding geplakt van mensen dichtbij of verder weg (wellicht het kindje waar je als club geld voor spaart).

De leidinggevende neemt de eerste handspiegel en bekijkt zichzelf hierin, hierbij benoemt hij/zij waarom hij zichzelf zo waardeert en hoe hij/zij goed voor zichzelf zorgt. Terwijl de leidinggevende spreekt, legt hij de eerste spiegel neer en pakt de tweede op, waarin hij niet zichzelf ziet, maar de naaste....

Een mooi alternatief voor de bijbelvertelling is het filmpje dat te vinden is op <https://www.abcvoorkinderen.nl/wij-belijden/barmhartigheid.html>

Vertelschets

Beginzin

‘Meester, wat moet ik doen om het eeuwige leven te erven?’ Tussen alle mensen die naar de Heere Jezus staan te luisteren, komt een man naar voren. De andere mensen gaan eerbiedig opzij, want deze man, die trots rechtop loopt, is een wetgeleerde voor wie ze veel ontzag hebben. Dit is een man die de wet kent, die weet wat God in de Bijbel zegt!

De vraag

- Jezus heeft gepreekt over zalig worden door genade. Maar Mozes heeft toch de wet gegeven? Hoeven we dan de wet niet meer te houden? De wetgeleerde zal Hem eens een vraag stellen over de wet, misschien zegt deze Jezus dan wel dat ze de wet niet hoeven te houden. Dan kan hij Hem beschuldigen.
- Zo komt het dat de wetgeleerde deze vraag stelt. Hij vraagt wat hij moet doen, gelooft dat hij het zelf kan.
- Jezus vraagt wat er in de wet geschreven is. En hoe de wetgeleerde dat leest, wat hem opvalt. *Soms kunnen we de Bijbel ook verkeerd uitleggen. Om de Bijbel goed te begrijpen, hebben we de Heilige Geest nodig.*
- De wetgeleerde weet het precies, want dat staat in de boeken van Mozes: Gij zult den Heere, uw God, liefhebben, uit geheel uw hart, en uit geheel uw ziel, en uit geheel uw kracht, en uit geheel uw verstand; en uw naaste als uzelfen.
- Jezus zegt: ‘U hebt goed geantwoord; doe dat, en u zult leven.’
- De wetgeleerde wil laten zien dat hij niet zomaar deze vraag stelt, het is veel moeilijker dan Jezus denkt. Want wie is zijn naaste? Dat zijn toch alleen de mensen van zijn eigen volk? (Ze interpreteerden Lev 19:18 zo dat alleen hun volksgenoten hun naaste zijn, of zelfs alleen hun mede wetgeleerden!) *Denk jij ook zo? Dat je eigenlijk alleen maar hoeft te zorgen voor je familie en vrienden? Of de mensen uit je eigen land? Niet voor de pester uit de klas of voor de asielzoeker in je stad?*

Het verhaal

- Als antwoord gaat de Heere Jezus een verhaal vertellen.
- Over de weg van Jeruzalem naar Jericho loopt een man. De weg is eenzaam, bochtig en aan beide kanten steken grote rotsen omhoog. Het is er gevaarlijk...
- Plotseling komen er rovers om een rots heen, ze slaan de man, nemen zijn spullen en kleding mee en laten hem ernstig gewond liggen. Als er geen hulp komt, zal hij sterven.
- Daar komt een priester aan, je ziet het aan zijn witte jurk en mooie gekleurde gordel. Hij is een knecht van God en weet veel van ziekten, het is zijn plicht om te helpen... maar hij gaat snel aan de andere kant van de weg lopen en gaat zo voorbij.
- Dan komt er een Leviet aan, je ziet het aan zijn witte linnen kleren. De Leviet komt net als de priester ook uit Jeruzalem, hij heeft vandaag geholpen in de tempel en is ook klaar met zijn werk. Ook hij loopt met een grote boog om de gewonde man heen. *De priester, Leviet en wetgeleerde zeggen wel dat ze God liefhebben, maar als je andere mensen niet liefhebt zoals jezelf, dan heb je God ook niet lief.*

- Daar komt nog een man aan, duidelijk iemand die op reis is, naast hem loopt zijn ezel, met de bepakking. Maar wanneer hij dichterbij komt, zien we dat het een Samaritaan is, dat is een vijand van de Israëlieten. Die zal vast niet helpen!
- Kijk wat hij doet... hij stopt als hij de gewonde man ziet! Hij ziet geen vijand liggen, maar iemand die hulp nodig heeft. Voorzichtig giet hij olie en wijn in de wonden, verbindt de man en zet hem op zijn eigen ezel.
- Samen gaan ze zo naar de herberg, daar kan hij hem rustig verder verzorgen. De volgende dag geeft hij de waard twee penningen (daar heeft hij twee dagen voor gewerkt) en neemt afscheid. Voor hij vertrekt, zegt hij nog dat als de verzorging meer kost, hij dat later zal betalen.

De opdracht van Jezus

- Het verhaal is uit, de Heere Jezus draait Zich weer naar de wetgeleerde en stelt hem een vraag: 'Wie van deze drie denk je dat de naaste was?' *De wetgeleerde vroeg wie zijn naaste was, de Heere Jezus vraagt voor wie jij een naaste bent!*
- Kort antwoord de wetgeleerde: 'die barmhartigheid aan hem gedaan heeft.'
- Jezus geeft hierop een opdracht aan de wetgeleerde én aan ons: doe net als de Samaritaan in het verhaal, wees een naaste voor de ander.
- *Kun jij dat zelf? De wetgeleerde wilde graag zelf rechtvaardig/goed zijn voor God. Misschien probeer jij dat ook iedere keer weer zelf, maar het lukt nooit! De Heere Jezus kwam als de barmhartigste Samaritaan om te sterven voor onze zonden; laat jij je door Hem helpen?*

Slotzin

De Heere wil dat wij alle mensen liefhebben zoals onszelf. Dat betekent dat we dan ook net zo goed voor anderen zorgen, als voor onszelf. Denk maar eens na voor wie jij deze week een naaste kunt zijn!

Antwoorden Bijbelstudie

Opdracht 1

Een man gaat van...
Er komen dieven die hem...
Een priester ziet de man en...
Een Leviet ziet de man en...
Een Samaritaan ziet de man en...
De Samaritaan helpt de man op een ezel en...

Jeruzalem naar Jericho.
Slaan, beroven en laten liggen.
Gaat aan de overkant voorbij.
Gaat ook aan de overkant voorbij.
Krijgt medelijden en verzorgt hem.
Brengt hem naar een herberg.

Opdracht 2

Praat met de kinderen door over de casus. Hoe zouden zij reageren? Waarom? Vul op dit moment niet in wat goed of fout is, maar laat de kinderen er zelf met elkaar over praten.

Na even met elkaar gesproken te hebben lees je als leiding voor hoe Anna reageerde: *Eigenlijk vindt ze het net goed dat de jongen valt. Maar als ze naar hem kijkt, voelt ze iets van binnen. Alsof er iets beweegt. Voordat ze het weet, steekt ze haar hand uit om hem overeind te helpen.*

Praat er met de kinderen over door dat wat Anna voelt medelijden is. Ze is barmhartig, dat is niet alleen een gevoel, maar ze doet ook wat. Ze zorgt voor een ander die pijn heeft, zelfs als diegene niet je vriend is, maar eerder je vijand. De Heere vraagt ook van ons dat we barmhartig zijn. Je bent uit jezelf niet barmhartig en je kunt het jezelf niet geven. Je hebt de Heere Jezus nodig. Hij is vol van barmhartigheid. Hij heeft vijanden zo lief, dat Hij Zijn leven voor hen gaf. Als je door genade een kind van Hem mag zijn, ga je ook op Hem lijken...

Opdracht 3

Deze opdracht borduurt voort op opdracht 2. De Heere wil dat we mensen liefhebben met ons hart; vul met de kinderen in hoe je dat doet. Denk hierbij bijvoorbeeld aan: niet oordelen, medelijden hebben, goed denken over een ander, blij zijn met de ander, de ander wat gunnen/niet jaloers zijn. De Heere wil ook dat we voor onze naaste zorgen. Vul met de kinderen de handen in, met hoe je concreet voor een ander zorgen kunt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan: voor iemand opkomen die gepest wordt, boodschappen doen voor een oude of zieke persoon, je broertje helpen met zijn huiswerk, geld geven voor andere mensen die arm zijn, bidden voor vervolgte christenen of zieken.

Je kunt er met de kinderen over doorpraten dat we een naaste moeten zijn voor de mensen dichtbij en voor de mensen verder weg; omdat we veel mensen niet zelf kunnen helpen, mogen we geld geven, zodat anderen hen kunnen helpen.

De tweede vraag van deze opdracht: laat de kinderen nadenken over hoe ze de les van deze Bijbelstudie in de praktijk gaan brengen. Laat ieder kind hier voor zichzelf een concreet doel formuleren.

Opdracht 4

Voor de oudere kinderen kan ook de volgende rebus geprint worden:

Oplossing van de geheimcode/rebus: Alle dingen dan, die gij wilt, dat u de mensen zouden doen, doet gij hun ook alzo.

Verwerking

Strip

De kinderen verwerken het verhaal van de barmhartige Samaritaan in een stripverhaal.

Tijdsduur: twintig minuten

Nodig: pennen, stiften, papier en verf

Verzin met elkaar (of in groepjes) hoe het verhaal zou gaan als het in deze tijd zou spelen. Bedenk een verhaal dat zich gisteren afspeelde, bij jullie in de buurt. Inventariseer wat er gebeurt, waar het zich afspeelt en wie erin voorkomen. Zet dit nu, stap voor stap, om naar een eigentijdse situatie. Laat de kinderen een stripverhaal hiervan maken. Ieder individueel, of met elkaar op levensgroot formaat.

Kleurversje

Op de site www.kleurversjes.nl/bijbel/074-houd-van-de-heer-je-god/ is een kleurplaat te vinden die past bij het bijbelgedeelte. Laat de kinderen het versje kleuren en maak er met ijslolliestokjes een mooi lijstje omheen.

Extra verwerking voor kinderen van 6-8 jaar

Voor de kinderen van 6-8 jaar is het Bijbelstudieboekje vaak te moeilijk en te veel. Voor hen is een apart A4-vel gemaakt, met één verwerking, waardoor zij aan de slag gaan met wat ze in het Bijbelverhaal gehoord hebben.

Opdracht 1 uit het Bijbelstudieboekje kan mondeling met de kinderen besproken worden.

Wat doe jij met mij?

Naam:.....

1. De Heere Jezus wil dat we van andere mensen evenveel houden als van onszelf. Hij wil dat we voor ze zorgen.

Dat doe je met je

en met je

Kleur de plaatjes mooi in en praat met elkaar over hoe je met je hart en handen voor iemand kunt zorgen.

2. Maak een tekening van hoe jij iemand anders kunt helpen.

3. Voor wie ga jij deze week zorgen?

5. De Koning wordt slaaf

Bijbelgedeelte lezen voorafgaand aan de Bijbelstudie: Johannes 13:1-20.

Als je dit gedeelte gaat vertellen, kun je beter een ander gedeelte met de kinderen lezen. Dan horen ze niet twee keer hetzelfde. Kies een gedeelte over de minste zijn. Bijvoorbeeld: Genesis 39:1-6.

Praat met de kinderen door over dit gedeelte, bijvoorbeeld m.b.v. de volgende vragen:

1. Wat gebeurt er met Jozef?
2. Hoe doet hij zijn werk?
3. Wat verandert er in het huis van Potifar nadat Jozef is gekomen, hoe komt dat?
4. Wat kunnen wij van Jozef leren?
5. Hoe kun jij de minste zijn?

Doel

De kinderen

- *Weten* dat de Heere Jezus als Dienaar de voeten van de discipelen waste.
- *Beseffen* dat wij alleen iets aan een ander kunnen geven als wij het zelf van de Heere ontvangen.
- *Kunnen* zelf in een praktische situatie een dienaar zijn.

Bij het maken van de vertelschets en Bijbelstudie is uitgegaan van deze doelen. Het werken met doelen helpt om als leidinggevende gefocust te blijven. Ook is het voor de kinderen gemakkelijker na te vertellen wat ze uit de geschiedenis geleerd hebben.

We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte ook andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

Psalmen en liederen

Psalm 9:18	Nooddruftigen vergeet God niet
Psalm 74:20	Dat elk verdrukt? Uw bijstand eens erlang
Psalm 82:2	Toont aller goden God te vrezen
Psalm 86:6	Leer mij naar Uw wil te hand'len
Psalm 123:1	Ik hef tot U die in de hemel zit

Tot zijn eer	Zie Heer', hier ben 'k
Gele zangbundel	Laat mij zijn een instrument
Op toonhoogte	Dit is mijn gebod
Op toonhoogte	Heer', ik kom tot U
Op toonhoogte	Hij kwam bij ons, heel gewoon

Geloofsleer

In de belijdenisgeschriften wordt de geloofsleer kernachtig weergegeven. Om meer inhoud te geven aan de doelen, kun je onderstaande delen uit de geloofsleer gebruiken in de voorbereiding:

HC vr. 70	De voetwassing is een symbool van de afwassing van de zonden. Deze vraag legt uit wat dat betekent. vanuit een waar geloof zijn we zelf een dienaar van God.
HC vr. 124	In deze vraag staat: <i>Geef dat wij en alle mensen onzen eigen wil verzaken, en Uw wil, die alleen goed is, zonder enig tegenspreken gehoorzaam zijn;</i> Dit is één van de kernpunten die de Heere Jezus met de voetwassing aan Petrus, en aan ons, wil leren.

Exegese

Focus

Jezus kwam om te dienen en niet om gediend te worden. Dit laat Hij zien in woorden en daden.

Omschrijving focus

Christus is de Denaar, daarom moest Hij de voeten van elke discipel wassen en deed Hij dat ook. Het enige juiste antwoord op deze dienstbaarheid is, om deze met een nederig en ootmoedig hart te ontvangen (vers 8-10). Maar ook om dit sprekende voorbeeld van dienen en dienstbaarheid, persoonlijk, als een christelijke levenshouding in praktijk te brengen (vers 15).

Achtergrondinformatie

In deze perikoop begint er een nieuw deel in dit Evangelie. Het publieke optreden van Jezus is aan het eind gekomen. Zo aan de vooravond van Zijn onpeilbaar diepe lijden neemt Jezus Zijn discipelen nog een keer samen om met hen te spreken. De inhoud van dit gesprek vinden we in Johannes 13–17. Maar voor het gesprek begint, doet Jezus het ondenkbare. Dat wat Hij Zijn leven lang onderwezen heeft, brengt Hij in praktijk. Hij neemt de houding van een slaaf aan. Hij gaat voeten wassen. De Koning der koningen, de Zoon des mensen, God Zelf knielt voor Zijn discipelen om hen te dienen. In deze perikoop wordt het radicale van het Evangelie zeer helder zichtbaar. Het voetenwassen was een noodzakelijke aangelegenheid. Omdat men altijd in open sandalen liep, over stoffige wegen, waren de voeten altijd vies van de weg. Omdat men daarna aan de tafels lag, moesten de voeten wel schoon zijn, dat is begrijpelijk. Dit voeten wassen werd gedaan door de persoon die het laagste in de hiërarchie van het huis stond. Vaak was het slavenwerk.

Vers 1-5

Jezus weet dat Zijn einde nabij is. Hij zal weer terugkeren naar de hemel, met Zijn menselijke en Goddelijke natuur. Maar eerst moest Hij lijden. In dat lijden bleek Zijn liefde tot de Zijnen die in de wereld waren. Lees hierin ook het sterke contrast tussen Christus en de wereld. Hij kent de Zijnen en de Zijnen hebben Hem niet gekend (Johannes 1:11). Hij heeft hen liefgehad tot einde. Dat wil zeggen: compleet, geheel, tot de dood. Maar misschien het best passend in de context: tot op het kruis! In hoofdstuk 13–17 van het Johannesevangelie ligt er een grote nadruk op Christus' liefde. Die liefde wordt hier bewezen in de voetwassing. De Zoon van God acht Zich niet te groot voor een zeer lage taak, zie ook Markus 10:45 en Filippenzen 2:7 en 8.

Na het nuttigen van de avondmaaltijd waarin het Pascha gevierd werd en de duivel in het hart van Judas zijn listige verraad van Jezus beraamde, staat Jezus op. Hij weet dat Hij alle dingen in Zijn macht heeft. Regelmatig komen we dit gegeven tegen, zie bijvoorbeeld Johannes 3:35, Mattheus 11:27 en Mattheus 28:18. Dit laat ons zien dat hetgeen er komen gaat niet iets is dat God uit de hand gelopen is, maar dat het iets is dat in Zijn plan van eeuwigheid af al besloten lag! Jezus gaat de 'opdracht' vervullen en uitvoeren om zo tot de laatste druppel toe de beker van Zijn lijden leeg te drinken.

Het is opvallend dat Johannes het niet bij een eenvoudige mededeling laat, maar in detail lezen we de ontwikkeling van de geschiedenis. Door Zijn bovenkleed uit te doen en zich 'te omgorden' met een linnen doek, neemt Jezus letterlijk de gestalte van een dienstknecht/slaaf aan. Hij doet dit vrijwillig, zoals Hij straks ook vrijwillig Zijn leven aflegt om het ook Zelf weer op te nemen (Johannes 10:17 en 18). Zoals God Mens werd, zo werd hier de Koning Denaar.

Dan gaat Jezus aan de slag. Niemand die Hem tegenhoudt en zegt: 'Stop Heere, ik doe het wel verder.' Let wel, ook Judas' voeten worden door Jezus gewassen. Judas, die de hand van satan op aarde is om Jezus ter dood te brengen. Wat zal er door hem heengegaan zijn? Wat zal er door Hem heengegaan zijn? We lezen het niet.

Het wassen van de voeten was een noodzaak, zie hierboven. Door theologen zijn er een aantal symbolische betekenissen aan de voetwassing gegeven. Een aantal zullen we er noemen: 1. De voetwassing is een voorbeeld van nederigheid. 2. De voetwassing is een symbool voor de Doop. 3. De voetwassing is een symbool voor de vergeving en afwassing van zonden. Wij hoeven niet de keuze voor de ene betekenislaag te maken of tegen de andere. Het is het waard om te allen overdenken. Ze hebben alle drie een diepe laag.

Vers 6-11

Maar dan komt Petrus in beeld. Zoals we van Petrus gewend zijn, is hij heel direct, haast impulsief. Ook hier. Hij kan het maar niet op een rij krijgen dat Jezus de voeten van de discipelen aan het wassen is. Deze handeling van nederigheid is voor hem te groot om te begrijpen. Dit veroorzaakt een grote clash van gedachten in zijn hoofd. Hij weigert dan ook resoluut. Ook na Jezus' uitleg blijft Petrus weigeren: 'in der eeuwigheid niet'. Eigenlijk zweert Petrus hier bij de hemel (Matth. 5:34) zonder in de gaten te hebben dat Degene aan Wie hij de eed zweert Dezelfde

Persoon is tegen Wie hij die eed zweert. Petrus ziet zijn ongehoorzaamheid aan Jezus niet in. Opnieuw zet Jezus het schema van de wereld op zijn kop: Niet de mindere dient de Meerdere, maar de Meerdere dient de mindere. De genadeslag voor Petrus komt wanneer Jezus zegt: 'Petrus, als Ik je niet was, dan hoor je niet bij Mij.' Het woord 'voeten' staat er niet bij. Het is dan ook heel erg goed denkbaar dat deze opmerking van Jezus het voeten wassen overstijgt en dat Hij hier symbolisch spreekt over het gewassen worden van de zonden.

Als Petrus dat hoort, dan breekt zijn hart. En opnieuw, een geheel eigen 'Petrusreactie'. Hij zegt als het ware: 'Doe mij dan maar een bad!' Want zonder Jezus? Dat nooit! Petrus gaat hier van weigeren naar bevelen binnen een enkele minuut. Begrijpt Petrus het nu? Nee, hij onderschat Jezus' handeling en woorden en denkt dat alleen de voeten wassen niet afdoende is. Jezus legt Petrus uit dat het wassen van de voeten onderdeel uitmaakt van een gehele wassing. Let op het gebruik van de woorden in vers 10. Jezus gebruikt zowel 'wassen' als 'baden'. In onze Statenvertaling valt dit verschil weg, maar het is er wel degelijk. In het Grieks staan er twee verschillende woorden. Het 'baden' (gewassen is) verwijst hier niet naar de voetwassing, maar duidt de relatie aan die de discipelen hebben met Jezus. Het is een voltooid deelwoord, iets dat reeds een afgerond iets is in het verleden. Hoewel de prijs van die wassing nog betaald moet worden door Jezus, spreekt Hij er hier over als iets dat volbracht is in Zijn discipelen, namelijk door hun geloof in Hem. Jezus zegt: 'Petrus, je behoort reeds bij Mij.' Het 'voeten te wassen' is niet datgene dat Petrus op het allernauwst aan Jezus verbindt. Ook is het niet die volledige wassing zoals bij 'baden' is besproken. Maar het is een onderdeel van de gastvrijheid van de Hemelse Gastheer én een noodzakelijke voorbereiding op de specifieke taak die wacht. Alleen Jezus kan mensen 'baden', Zijn volgelingen waar en wanneer ook, kunnen en mogen 'voeten wassen'. Jezus besluit met te zeggen dat echter niet allen rein zijn. (Dit wordt in vers 21–30 door Jezus uitgelegd.)

Vers 12-20

Jezus gaat nu Zijn discipelen meer onderwijs geven over hetgeen zojuist gepasseerd is. De discipelen kennen hun plaats in relatie tot Jezus, ze noemen Hem Meester en Heere. Jezus prijst hen hiervoor en vervolgt dan: 'Indien dan Ik de Heere en de Meester ben.' Dat wil zeggen: de meeste, staande boven jullie. En in die positie voeten gewassen heb, zo moet 'gij' – dat wil zeggen, de minsten, mijn onderdanen – dit ook doen. Dan gaat het onderwijs verder: 'Ik heb u een voorbeeld gegeven'. Het woord 'voorbeeld' kan ook vertaald worden met 'patroon' of 'model'. Let wel, dit kan alleen verstaan worden vanuit de relatie met Christus. Anders heeft het voorbeeld immers geen diepte en geen werkelijke waarde, dan slechts een mooi beeld.

Daaropvolgend komt er onderwijs voor de toekomst. Als gezant van Christus zullen ze Christus moeten vertegenwoordigen waar dan ook. Op deze wijze. Vers 17 laat zien dat Jezus het echt belangrijk vindt. Hij gaat hier niet allereerst uit van een verstandelijk begrijpen van het voorbeeld. Nee, het gaat om de manier van leven die eraan verbonden is. Dat betekent niet dat onze werken de basis zijn voor het aangenaam zijn voor God, juist niet. Ze zijn een bewijs dat onze werken vanuit een waar geloof in God gebeuren!

Jezus weet wie Hij uitverkoren heeft en wie niet. Judas, hoewel een van de twaalf discipelen bleek niet tot de uitverkoren te behoren. Van hem werd waar wat Jezus zegt in vers 18. (Dat een verwijzing is naar Psalm 41:10.) Judas heeft Christus niet willen geloven op Zijn Woord, niet willen geloven toen hij Zijn wonderen zag. Hij heeft Jezus kort ervoor nog horen zeggen: 'Die Mij verwerpt en Mijn woorden niet ontvangt, heeft die hem oordeelt: het Woord dat Ik gesproken heb, dat zal hem oordelen ten laatsten dage.' (Johannes 12:48)

Vers 20 laat ons zien in welk kader we deze geschiedenis moeten lezen. Het laat zien waarom Jezus het 'voorbeeld' is, het model voor de dienst in Gods Koninkrijk. De Dienaar Die zowel dient, als Zijn dienaren zendt. Zoals Jezus God vertegenwoordigde op aarde, zo zijn ook de discipelen Jezus' vertegenwoordigers. Hoe dat er verder uit gaat zien wordt in de hierop volgende verzen en hoofdstukken uitgewerkt.

Gebedspunten voordat de kinderen naar huis gaan

- Danken dat de Heere Jezus op de aarde wilde komen om een Dienaar te zijn en voor de zonden te betalen.
- Belijden dat ik vaak het beste voor mezelf wil en niet denk aan een ander.
- Bidden of de Heere mijn zonden afwast en dat ik zelf dienen mag.

Intro

Neem twee precies dezelfde voorwerpen mee. Het ene voorwerp moet er mooi en nieuw uitzien en het andere voorwerp moet duidelijk minder mooi en gebruikt zijn (denk aan: twee dezelfde ballen, knikkers, speelgoedauto's, knuffeltjes, sleutelhangers, pennen). Roep twee kinderen naar voren en zeg dat ze het voorwerp mogen pakken en

houden. Wat gebeurt er? Waarom kies je die? Ben je bereid om te ruilen? Of het voorwerp aan iemand anders te geven? Waarom wel of waarom niet?

Vertelschets

Beginzin

Wie zal het doen? Zal ik...? Nee, toch maar niet. Het is wel erg vies. Zal hij misschien...? Nee, hij doet het ook niet. Tja... Hoe moet dat nu?

Kijk, daar staat de stenen schaal... Er zit water in. Kijk, daar hangt de doek... Je kunt hem zo pakken.

NEE! Ik doe het niet. Liever een beetje zand aan m'n voeten dan dat ik zo'n vies werkje ga doen.

Eén voor één schuifelen de mannen langs de deur. Eén voor één gaan ze aan tafel zitten.

De tafel is gedekt, de stoelen staan klaar. Het lam, het brood, de wijn, de kruiden en de saus. Alles is klaar. Behalve dat ene... Er is geen slaaf of knecht die de voeten kan afwassen voordat ze aan tafel gaan liggen. Hoe moet dat nu? Stilletjes gaat iedereen aan tafel liggen.

Jezus wast de voeten van de discipelen

- De maaltijd is begonnen.
- Jezus staat op en wast de voeten van de discipelen.
- De Meester en Koning doet het werk van een slaaf!

Petrus

- Petrus trekt zijn voeten terug. Gaat U mijn voeten wassen? Nee, dat kan niet. Wat een vernedering!
- Jezus antwoordt: 'Wat Ik doe, begrijp je nu nog niet, maar later zal je het wel begrijpen.'
- Petrus zegt: 'U mag mijn voeten niet wassen, nu niet en nooit!'
- Jezus antwoordt: 'Als ik jou niet mag wassen, hoor je niet bij mij.' Petrus zegt: 'Was me dan maar helemaal.'

Betekenis van de voetwassing

- De voetwassing is een teken van het afwassen van de zonden.
- Helemaal gewassen: is één keer nodig. Een kind van God worden, wedergeboorte, vergeving van zonden.
- Het is als in bad gaan, helemaal schoon gemaakt worden.
- Voetenwassen: is elke dag nodig. Vergeving van de dagelijkse zonden.
- Het is als handen wassen, dat doe je heel vaak op een dag.
- Ben jij al gewassen door de Heere Jezus? Alleen dan hoor je bij Hem en anders niet!

De les

- Jezus gaat weer aan tafel zitten. 'Begrijpen jullie wat dit betekent?
- Jullie noemen Mij 'Heere' en 'Meester'. En dat klopt, dat ben Ik ook.
- Ik heb als de Heere en de Meester jullie voeten gewassen.
- Ik wilde de minste zijn. Dat moeten jullie ook doen.
- Ik ben uit de hemel gekomen om Dienaar te zijn.'
- Jezus was Dienaar in Zijn leven. Hij preekte, deed wonderen, gaf heel zijn leven in dienst van Zijn hemelse Vader.
- Jezus was vooral Dienaar aan het kruis. Daar gaf Hij Zichzelf helemaal. Hij offerde zichzelf op, om zondaren te kunnen redden.

Hoe ben jij een dienaar?

- De Heere Jezus deed de voetwassing als een voorbeeld van liefde.
- 'Want Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat gelijkewijs Ik u gedaan heb, gijlieden ook doet.'
- Ben jij een dienaar zoals de Heere Jezus?
- Wil je de minste zijn? Of maak je net zolang ruzie totdat je je zin hebt? Kies je altijd het lekkerste en het beste voor jezelf?
- Als de liefde van de Heere in je hart is gekomen, dan wil je ook je naaste liefhebben. Dan wil je dat anderen hetzelfde krijgen als jij, namelijk een nieuw hart. Dan wil je van de rijkdom die je hebt, aan anderen delen.
- Hoe kun je een goede dienaar zijn?
 1. Vraag of de Heere eerst of Hij jouw eigen hart wast.
 2. Vraag om de liefde van God in je hart, zodat je andere mensen liefhebt.

3. Bidt voor mensen die nog niet gewassen zijn, nog geen nieuw hart hebben.
4. Help anderen. Vertel hen over de Heere, geef geld aan arme mensen, help oudere mensen die eenzaam zijn, help zieken die het moeilijk hebben.
5. Wees de minste en geef het beste of het mooiste aan een ander. Laat vieze of nare werkjes niet voor een ander liggen, maar wees de minste.

Slotzin

Moeilijk hè! De Heere Jezus gaf het grote voorbeeld. Bij Hem mag je ook vragen om hulp, om een dienaar te zijn zoals Hij!

Antwoorden Bijbelstudie

Opdracht 1

Deze vraag gaat om kennis van het Bijbelgedeelte. De goede antwoorden zijn:

- De Heere Jezus
- Petrus
- dagelijkse vergeving van zonden
- voorbeeld
- dienaar

Opdracht 2

a. Kinderen kunnen deze uitspraak letterlijk opvatten. De Heere Jezus bedoelt niet dat we bij iemand anders de voeten moeten wassen, maar dat we de minste moeten zijn. De minste zijn kan op heel veel verschillende manieren. De maatschappij vraagt van kinderen dat ze mondig zijn en voor zichzelf op komen. De Heere Jezus laat hier zien dat je soms iets moet doen wat je eigenlijk niet wilt. Iets waar anderen hun neus voor ophalen. Juist hierdoor kunnen wij een getuige zijn van het christelijke geloof.

b. Eigen antwoord van de kinderen. Denk aan: mama zonder mopperen helpen met een werkje wat ik niet leuk vind. Op bezoek gaan bij een eenzame/zieke man of vrouw. Een kind uit de straat over de Heere vertellen. Geen ruzie maken met mijn broertje of zusje maar juist helpen.

Opdracht 3

a. 'Jij bent nog niet zo ver, kan ik je helpen' Of: 'Jij mag de stift wel eerst gebruiken.' In het antwoord moet terugkomen dat Kim Rob wil helpen en de minste wil zijn.

b. 'Het geeft niet dat jij verder bent, ik wacht wel even.' Of: 'ik pak wel een andere stift.' In het antwoord moet terugkomen dat Rob de minste wil zijn.

Opdracht 4

a. Gewassen zijn door de Heere Jezus, betekent dat het bloed dat Hij aan het kruis gestort heeft ook tot vergeving van jouw zonden is.

b. Kind van God zijn, geld geven voor arme mensen, bidden voor andere mensen, je speelgoed delen met anderen, bidden om vergeving van de zonden die je vandaag hebt gedaan, iemand anders als eerste laten kiezen, rekening houden met wat een ander wil, in de kerk geld geven voor de diaconie, bidden: 'Heere, wat wilt U dat ik doe?', een oude man helpen met oversteken, boodschappen doen voor een oude mevrouw.

c. Eigen antwoord.

Als je tijd over hebt...

Maar Ik ben in het midden van u, als een die dient. (Lukas 22: 27b)

Verwerking

Knutselplaat nederig zijn - voetwassing

Benodigdheden:

- Gekopieerde basisplaat (zie link)
- Zakdoekjes
- Potloden en stiften
- Lijm

Beschrijving:

- Kleur de basisplaat in, net welke je wenst
- Kleur de losse onderdelen in
- Knip de onderdelen uit
- Doe lijm op de lijmvlakken voor de bevestiging van het waskomdeel
- Lijm de kom op de daarvoor bestemde plek
- Doe lijm op de plakstrook aan de hand en lijm de hand linksboven in de hoek
- Plak een zakdoekje tussen de handen
- Schuif vervolgens de voeten in de kom

Link: <https://www.gelovenisleuk.nl/knutselen/40-bijbelverhalen/604-nederigheid-voetwassing>

Voetafdruk van klei

Benodigdheden:

- Boetseerlei (b.v. van de Action)
- Een plankje of stuk bakpapier om de vorm op te laten drogen
- Een potlood of satéprikker
- Natte handdoek om voet schoon te maken

Beschrijving:

- Kneed de klei goed door
- Maak van de klei een bol en duw hem in de gewenste vorm
- Duw je voet in de klei
- Schrijf je naam of een tekst in de klei met een potlood of een satéprikker
- Eventueel kun je er een gat inprikken waar je een touwtje door kan halen, zodat je hem kunt ophangen
- Laat hem minimaal 24uur drogen.

Tip: Vind je klei te ingewikkeld? Dan kun je ook een voetafdruk met verf maken op een stevig stuk papier.

Kijkdoos met een doel

Benodigdheden:

- Voor elk kind een schoendoos
- Voor elk kind een kaartje met de kerntekst
- Transparant papier
- Knutselpapier
- Lege dozen
- Luciferstokjes
- Scharen

Beschrijving:

Laat de kinderen een kijkdoos knutselen. In de doos plakken ze de kerntekst. Laat de kijkdoos mee naar huis nemen. Wil je erin kijken dan moet je eerst €0,50 betalen. De volgende keer dat jullie weer club of zondagsschool hebben, kan dit geld ingeleverd worden. Bedenk samen waar je het geld aan kunt geven, bijvoorbeeld aan de diaconie van de gemeente of aan een ander diaconaal doel. Door de tekst in de doos te plakken kan dit direct een aanzetje zijn om met de 'kijkers' in gesprek te gaan over het Bijbelverhaal en het doel van de kijkdoos.

- Knip in de voorkant een gat waar je doorheen kan kijken.
- Knip ook een gat in de deksel en plak er transparant papier tegen.
- Maak in de kijkdoos de zaal waar de maaltijd werd gehouden.
- Denk aan een tafel met bankjes eromheen. Op tafel het vlees, het brood en de wijn. Bij de deur de schaal, de waterkruik en de doek.
- Plak op de achterste wand van je kijkdoos de kerntekst.

Extra verwerking voor kinderen van 6-8 jaar

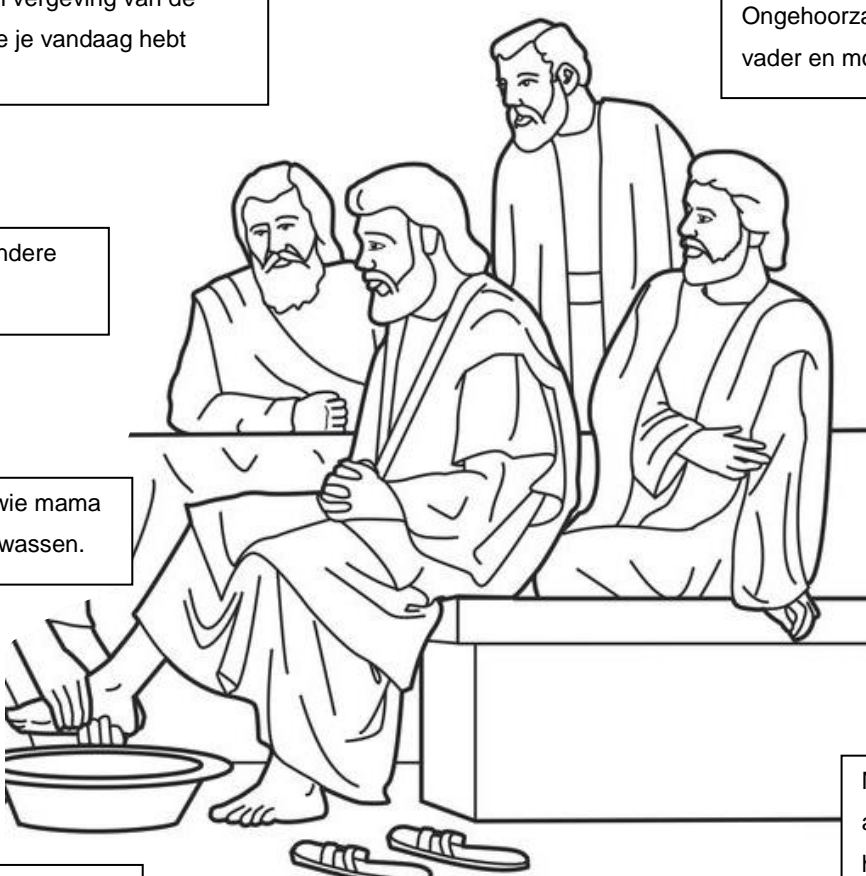
Voor de kinderen van 6-8 jaar is het Bijbelstudieboekje vaak te moeilijk en te veel. Voor hen is een apart A4-vel gemaakt, met één verwerking, waardoor zij aan de slag gaan met wat ze in het Bijbelverhaal gehoord hebben.

Opdracht 1 en 3 uit het Bijbelstudieboekje kunnen mondeling met de kinderen besproken worden.

De Koning wordt slaaf

Naam:.....

De discipelen wilden geen voeten wassen. Dat is een slavenwerkje!
 De Heere Jezus deed het wel. Terwijl Hij de Koning van de hemel en de aarde is.
 Het is een voorbeeld voor ons. De Heere Jezus zegt dat wij een dienaar moeten zijn
 zoals Hij. Hoe kunnen wij dat zijn? Maak de vakjes die erbij horen aan het plaatje
 vast. Kleur daarna het plaatje mooi in.
 Wat doe jij weleens? Kleur die vakjes ook in.

Geld geven voor arme mensen.

Bidden om vergeving van de zonden die je vandaag hebt gedaan.

Ongehoorzaam zijn aan je vader en moeder.

Bidden voor andere mensen.

Je vriend of vriendin uitlachen.

Ruzie maken over wie mama moet helpen met afwassen.

Je speelgoed delen met anderen.

Mopperen omdat iemand anders het lekkerste snoepje heeft gekregen.

Kind van God zijn.

Iemand anders als eerste laten kiezen.